

Economisch-Statistische Berichten

ALGEMEEN WEEKBLAD VOOR HANDEL, NIJVERHEID, FINANCIËN EN VERKEER
UITGAVE VAN HET INSTITUUT VOOR ECONOMISCHE GESCHRIFTEN

2^E JAARGANG

WOENSDAG 6 JUNI 1917

No. 75

INHOUD

	Blz.
HET STAATSMONOPOLIE (?) DER BRANDVERZEKERING IN ZWITSERLAND	421
De (Nieuwe) Maandstatistiek van den In- en Uitvoer en van het Entrepotverkeer	422
De Nederlandsche Bank en de Bankconcentratie	424
Sir William Lever en de 6-Uur Werkdag	425
AANTEKENINGEN:	
Cultures in Suriname	425
Mineralenproductie in het Vereenigd Koninkrijk	425
Oorlogs-scheepsverliezen	425
Wijnbouw in 1916	426
Het Suezkanaal tijdens den oorlog	426
REGERINGSMAATREGELEN OP HANDELSGEBIED	426
MAANDCIJFERS:	
Emissies in Mei 1917	427
STATISTIEKEN EN OVERZICHTEN	428—436
Geldkoersen.	Effectenbeurzen.
Wisselkoersen.	Goederenhandel.
Bankstaten.	Verkeerswezen.

INSTITUUT VOOR ECONOMISCHE GESCHRIFTEN

WEEKBLAD ECONOMISCH-STATISTISCHE BERICHTEN

Het secretariaat van het weekblad is gevestigd te Rotterdam, Pieter de Hooghweg 122, telefoon no. 3000. Bijdragen en mededeelingen, den inhoud betreffende, gelieve men te zenden aan het secretariaat.

Abonnementsprijs voor het weekblad franco p. p. in Nederland, f 10,—, buitenland en koloniën f 12,— per jaar. Losse nummers 25 cents.

Leden en donateurs van het Instituut ontvangen het weekblad gratis.

Advertentiën f 0,35 per regel. Plaatsing bij abonnement volgens tarief.

Mededeelingen betreffende abonnementen en advertentiën richt men tot Nijgh & van Ditmar's Uitgevers-Maatschappij, Rotterdam, Amsterdam, Den Haag.

6 JUNI 1917.

Ook deze week stond evenals zooveel voorafgaande in het teeken van groote geldruimte. Tegen den ultimo trok de notering voor gelden op prolongatie wat aan en kon van 2¼ tot 2½ en 2¾ pCt. oploopen, beïnvloed door de maandswisseling en de benoedigde gelden voor stortingen op de talrijke emissie's, welke den laatsten tijd hebben plaats gehad. Vrijdag kwam er geen notering tot stand en de week sloot weder op de openingsnotering van 2¼ pCt. Privaat-disconto noteerde onveranderd 2 pCt.; zelfs zijn enkele posten prima driemaandspapier ten slotte op 17/8 pCt. afgesloten. * * *

In de weekstaat van de Nederlandsche Bank is het hoofd Binnenlandsche Wissels verminderd met ca. f 12 millioen, hoofdzakelijk door aflossing van de Regeering. De beleeningen vermeerderden daarentegen met ca. f 6 millioen. De Regeering kon van

haar renteloos voorschot ca. 7½ millioen gulden aflossen. De rekening-courant-saldi van anderen toonen een vermindering aan van ca. f 17 millioen. Door een en ander breidde de biljettencirculatie zich met ca. f 7 millioen uit. Het beschikbaar metaalsaldo vermeerderde per saldo met ca. f 2 millioen.

* * *

De wisselmarkt was zeer ongeanimeerd; zaken kwamen moeilijk tot stand. De koersen waren over het algemeen iets vaster. De Marken en Oostenrijksche Kronen maakten hierop echter een uitzondering. Zeer flauw waren Roebels op aanbod uit New York. In Londen werd zelfs een notering van 182½ pCt. bereikt.

* * *

De op 1 Juni l.l. in werking getreden zegelwet 1917 blijkt bij aanpassing aan de practijk stof te geven tot tal van op- en bemerkingen. Over de interpretatie van enkele artikelen bestaat vooralsnog groot verschil van opvatting, hetgeen wellicht tot misverstand aanleiding geeft. Wanneer men het echter eens zal zijn over de wijze van opvatting van een en ander, zal deze wet — naast de vermeerdering der baten van 's Rijks schatkist — ook naar men mag hopen, het hare er toe bijdragen, om een einde te maken aan de hier zoo langzamerhand usantieel geworden „14 dagen uitstel“, de ingeburgerde slechte gewoonte, die vooral in het buitenland onbewust zooveel kwaad heeft berokkend aan het crediet van den middenstand.

HET STAATSMONOPOLIE (?) DER BRAND- VERZEKERING IN ZWITSERLAND.

In het bekende interview, hetgeen Minister Treub verleende aan den heer Simons (Telegraaf 11.4.17), stelde laatstgenoemde de vraag: „Hoe is uw oordeel over het brandverzekeringsmonopolie in Zwitserland?“ waarop het antwoord luidde, dat dit bevredigend was, doch dat men niet uit het oog moest verliezen, dat het Zwitsersche monopolie alleen voor gebouwen gold. Daarop volgde een passage over het overbodige van herverzekering voor den Staat der Nederlanden, waarmede de kleine ministeriële commissie, die den minister moet voorlichten, of in 't algemeen vakmensen, het waarschijnlijk wel niet eens zullen zijn.

Een verzekeringsmonopolie heeft Zwitserland alleen voor de arbeiders-ongevallenverzekering. De Kantons hebben de bevoegdheid het verzekeringswezen zonder eenige beperking (elke branche dus) te monopoliseeren. Daarbij geldt echter een gewichtige bepaling: zij mogen zulks alléén doen met het doel de welvaart van den staat te bevorderen. *In geen geval mag met een fiscaal doel*, b.v. om een nieuwe bron van middelen voor de staatshuishouding te scheppen, gemo-

nopoliseerd worden. (Vgl. Burckhardt, Kommentar zur Bundesverfassung, p. 255 v.v.)

Van hun monopolisatie-recht hebben alleen de kantons gebruik gemaakt ten opzichte van de brandverzekering. Dit geschiedde echter voor een groot deel in een tijd, toen de particuliere brandverzekeringsmaatschappijen nog niet of niet in voldoende mate de noodige dekking boden, die vooral met het oog op het hypotheekwezen noodzakelijk was. Veertien der kantonale gebouwen-verzekering-maatschappijen werden opgericht in de jaren van 1805—'12. De kantons hebben principiëel alleen de verzekering van de *gebouwen* gemonopoliseerd (18 van de 25). De verzekering van roerende goederen is alleen staatsmonopolie in Waadt (sedert 1845). Glarus bezit een staatsverzekeringsinstelling voor roerende goederen zonder verzekeringsdwang, dus met concurrentie der particuliere maatschappijen. Op den 13en Mei 11. heeft het kanton Aargau bij plebisciet er over beslist of ook daar een monopolie, zooals in Waadt, ingesteld zou worden. Met groote meerderheid is het voorstel van de regeering *verworpen*. In 1912 had reeds de Raad van het kanton Appenzel besloten *niet* in te gaan op het monopolisatie-voorstel, dat ingediend was door de regeeringsraad. Zij volgde hierin de handelwijze van de Badensche en Beyerische regeeringen, in welke landen respectievelijk in 1908 en 1910 eveneens besloten werd af te zien van uitbreiding der staatsverzekering tot roerend goed. (Deze landen bezitten wel uit verren tijd dateerende staatsverzekering voor gebouwen.)

De gebouwen-verzekering is in 7 kantons niet gemonopoliseerd. De kantonale verzekeringsinstellingen heffen van oudsher hooge, deels exorbitante premien, verre boven die der particuliere maatschappijen. Terwijl toch de gebouwen-premien, in de kantons zonder gebouwen-verzekering van staatswege, dezer laatsten (in de 1e gevaarklasse) variëerden van 0,30 tot 0,45 ‰ waarbij nog in vele gevallen een „hydrant-rabat” van 20 pCt. en een „communal-rabat” van 20 pCt. komt, bedroegen de premien bij de staatsinstellingen in de andere kantons in slechts 2 gevallen hetzelfde, in 15 gevallen echter tusschen 0,50—1,85 ‰, waarvan in 12 gevallen meer dan 0,55 ‰ en in 7 gevallen meer dan 0,80 ‰! Bovendien was door de concurrentie in de kantons van Tessin, Wallis en Genève de premie meermalen gedaald tot 0,20, 0,18, 0,15 ‰ en zelfs daar onder! Met betrekking tot Waadt zij nog opgemerkt, dat in dit kanton industriële risico's van meer dan fr. 100.000 niet door de staatsinstelling verzekerd behoeven te worden, en dat in 1883 bij den brand van Vallorbes het reservefonds slechts fr. 277.000 bedroeg, terwijl de schade fr. 520.000 groot was, terwijl in 1877 bij den brand in Marchissy slechts 48 pCt. vergoed kon worden. Sedert is dit kanton er op uit geweest zijne reserve aanzienlijk te versterken, door het heffen van hooge premien in zulk een mate, dat de verzekeringsdeskundigen Gubler en Renfer zich daarover in dezen geest uitlieten: „De vraag doet zich voor of het staathuishoudkundig een juist principe is een generatie in den waren zin des woords te brandschatten, om in een onbepaalde toekomst het nageslacht de vermindering van belastingen in uitzicht te kunnen stellen.”

Niettegenstaande deze groote verschillen in premies tusschen de kantonale en particuliere maatschappijen in Zwitserland, heeft toch bij de monopolisatie steeds de bedoeling voorgezet deze te doen strekken tot het voordeel van de verzekerden. Batige saldi worden uitsluitend aangewend tot het vormen van reserven en wanneer de reserven een zekere hoogte bereikt hebben, tot vermindering der premie. Het zal dus bezwaarlijk gaan naar Zwitserland het oog te richten, ten einde gegevens te verkrijgen, die zouden pleiten voor invoering van een staatsbrandverzekerings-monopolie hier te lande. Men dient ook niet te vergeten, dat de Zwitsersche kantons, die een mono-

polie voor de gebouwenverzekering hebben, zich alle in min of meer sterke mate van herverzekering bedienen, daar het bedrijf zonder dat toch veel te geriskeerd zou zijn. Aan brand-catastrophen heeft het dan ook niet ontbroken (kanton Bern: Meiringen en Grindelwald, kanton Bern: Gurnigel, kanton Freiburg: verschillende dorpsbranden enz.). Zoo verbrandde onlangs in Waadt een groot hotel, dat met de inventaris bij den staat verzekerd was, en een schade van over het miljoen veroorzaakte. De kantonale instellingen hadden in 1914 voor eigen rekening een bedrag van 7,7 milliard francs loopen en tegelijk 3,7 milliard francs herverzekerd.

Bedenkt men, dat minister Treub ambieert alle roerende en onroerende goederen in Nederland tegen brand te doen verzekeren door den staat, en dus ook de industriële risico's (zooals bij de gedachtenwisseling met den heer Stork in de Eerste Kamer bleek) en dit wel zonder herverzekering, terwijl wij hier in ons land industriële risico's hebben, die wel in sommige gevallen een waarde van tot 15 miljoen vertegenwoordigen, dan kan men begrijpen, dat men in assuratiekringen de financiële uitkomsten van zulk een staatsbedrijf met eenige bezorgdheid tegemoet ziet.

J. M.

DE (NIEUWE) MAANDSTATISTIEK VAN DEN IN- EN UITVOER EN VAN HET ENTREPOTVERKEER.

Men schrijft ons:

Dezer dagen verscheen de maandstatistiek van den in- en uitvoer en van het entrepotverkeer der meest belangrijke handelsartikelen. Tengevolge van onder-vonden vertraging in de bewerking geeft het Centraal Bureau voor de Statistiek, alwaar, zooals bekend mag worden verondersteld, deze statistiek wordt bewerkt, in de eerste aflevering de cijfers voor de drie maanden Januari, Februari en Maart 1917, terwijl voortaan elke maand eene aflevering het licht zal zien. ¹⁾

Het gemis van gegevens omtrent onzen in- en uitvoer deed zich in oorlogstijd zeer gevoelen en het weder verschijnen eener maandstatistiek zal dus wel zeer op prijs worden gesteld. Voor het gemis wordt althans in zoo verre schadeloos gesteld, dat drie maanden ter vergelijking naast elkander gegeven worden, al doet deze vergelijking als regel eene dalende lijn voor onzen import en export in het oog springen. Wellicht zal hierop nader meer in bijzonderheden worden ingegaan. Het komt thans in de allereerste plaats noodzakelijk voor na te gaan in welk opzicht de nieuwe maandstatistiek afwijkt van de vroegere, vanwege het Departement van Financiën uitgegeven, opdat belangstellende bij het raadplegen niet tot verkeerde gevolgtrekkingen worde gebracht. In hoeverre de beide uitgaven nog aan elkander aansluiten en dus nog gelegenheid laten om de oude en de nieuwe cijfers met vrucht naast elkander te plaatsen, kan dan tevens blijken.

Er is reeds verschil in titel, wat natuurlijk wijst op verschil van inhoud. Luidde de vroegere: „Statistiek van den in-, uit- en doorvoer”, de nieuwe luidt: „Statistiek van den in- en uitvoer en van het entrepotverkeer”. De eerste beloofde meer dan zij gaf: eene rubriek van den doorvoer zocht men daarin tevergeefs. De doorvoer was begrepen in den algemeenen in- en uitvoer. Van deze rubrieken is in de nieuwe uitgaaf geen spoor meer aanwezig. Men geeft invoer, uitvoer en entrepotverkeer. „Invoer” luidde vroeger „invoer tot verbruik”, „uitvoer”, „uitvoer uit het vrije verkeer”. Ook thans worden alleen de meest belangrijke handelsartikelen opgenomen.

De invoer wijst de goederen aan, waarover belanghebbenden na aangifte ten invoer en visitatie door de ambtenaren, de vrije beschikking verkrijgen, maar

¹⁾ In het volgend nummer van dit weekblad zal het gewone overzicht van de voornaamste cijfers der statistiek worden opgenomen.

tevens — en dit is een groot verschil met vroeger — de goederen, die definitief zijn opgeslagen in entrepot. Van de aangevoerde goederen komen dus niet in de rubriek invoer voor: de goederen; die slechts tijdelijk zijn opgeslagen en de goederen die worden doorgevoerd, hetzij zonder overlading, hetzij met overlading, maar dan zonder dat zij buiten ambtelijk toezicht zijn geweest (niet anders opgeslagen dan aan den wal of op het terrein eener onderneming van vervoer). In de rubriek invoer zijn dus begrepen de goederen, die in consumptie gedeclareerd zijn, benevens die, waarop de Nederlandsche handel in entrepot gemakkelijker de hand kan leggen. Wij de tijdelijk (d.i. in afwachting van de vervulling van nadere douane-formaliteiten) opgeslagen goederen, elke bestemming kunnen krijgen en dus ook doorgevoerd, weder uitgevoerd, kunnen worden, blijven deze buiten beschouwing, totdat omtrent hunne bestemming beslist is.

Een groot verschil met de rubriek „invoer tot verbruik” in de oude maandstatistiek moet gezocht worden in het verdwijnen van den zoogenaamden „vermomden doorvoer”; deze omvatte goederen, die, hoewel ten doorvoer bestemd, ten invoer en later ten uitvoer worden aangegeven en zoodoende de statistiek volkomen onbetrouwbaar maakten. In de Kamerstukken (Mem. van Toel. Statistiekrecht) vindt men den vermomden doorvoer vóór den oorlog geschat op 23 milliard K.G. Excusez du peu! De doorvoer werd dus 23 milliard K.G. te laag, in- en uitvoer samen met gelijk bedrag te hoog aangeschreven. De „vermomde doorvoer” is door de nieuwe voorschriften voor het verstrekken van gegevens uit de handelsstatistiek verdwenen. Intusschen is, nu in oorlogstijd onze doorvoerhandel zoo goed als stil ligt, van vermomming van doorvoer vóór 1 Januari 1917, ook zonder nieuwe voorschriften, niet veel sprake geweest.

De rubriek invoer omvat: 1. goederen in Nederland voortgebracht of vervaardigd; 2. goederen van buitenlandschen oorsprong, ten invoer aangegeven en daarna, al dan niet na bewerking, weder uitgevoerd; 3. de buitenlandsche goederen, die definitief waren opgeslagen in entrepot en weder worden uitgevoerd. De beide laatste goederengroepen worden niet als doorgevoerd beschouwd: de geëntreposeerde niet, wijl de inslag van buitenlandsche goederen in entrepot als invoer wordt aangemerkt, de andere niet, wijl door aangifte ten invoer, nationaliseering plaats vond.

Laat men de tijdelijk opgeslagen goederen buiten aanmerking, dan omvat dus de invoer: alle goederen, verplaatst over de grens in binnenwaartsche richting, met uitzondering van de ten doorvoer bestemde; de uitvoer: die verplaatst in buitenwaartsche richting, behalve de ter voltooiing van doorvoer uitgevoerde.

Ten einde zich omtrent de beweging van buitenlandsche goederen over entrepot (de binnenlandsche geëntreposeerde komen niet in de statistiek van het entrepotverkeer) toch een beeld te kunnen vormen is in de rubriek „entrepotverkeer”, voor zooveel betreft goederen, die voorkomen in de rubrieken „invoer” en „uitvoer”, een overzicht gegeven van den opslag in entrepot en van den uitslag, de laatste gesplitst naar gelang hij plaats heeft naar het binnenland of naar het buitenland. De opslag is begrepen in den invoer, de uitslag naar het buitenland onder den uitvoer. De rubriek „uitslag naar het binnenland” is mede vermeld om omtrent de beweging der goederen in entrepot een beeld te geven.

Men mist in het overzicht „Entrepotverkeer” opgaven omtrent den voorraad bij het begin des jaars en van elke maand. Aan de hand daarvan zou men, althans in theorie, kunnen becijferen den voorraad aan het einde van eenig maandelijksch tijdvak. Wij geregelde opnemingen van de voorraden in de entrepots niet gebruikelijk zijn en groote faciliteiten bestaan bij inslag in en bij uitslag uit entrepot van de meeste goederen, verdienen de voorraden volgens de entrepot-rekeningen weinig vertrouwen en heeft men blijkbaar

alleen de inslagen en de uitslagen gegeven, opdat men zich omtrent de vermeerdering en de vermindering van de voorraden wel een beeld kan vormen. Voorloopig zal men hiermede tevreden moeten zijn. Het komt juist gezien voor, liever gene, dan onbetrouwbare cijfers in de statistiek op te nemen.

Vroeger sprak men van „doorvoer over entrepot” en men doet dit nog uit douane-technisch oogpunt. Voor de handelsstatistiek is deze doorvoer thans gesplitst in invoer op entrepot en (weder)uitvoer uit entrepot en, zooals reeds geschreven, begrepen resp. onder invoer en uitvoer. In de vroegere statistiek kwam invoer op entrepot onder den algemeenen invoer, uitvoer uit entrepot onder den algemeenen uitvoer.

De goederen in veredelingsverkeer, dat zijn de goederen ingevoerd ter bewerking hier te lande en daarna uitgevoerd en die uitgevoerd ter bewerking in het buitenland en daarna weder ingevoerd, worden noch bij invoer, noch bij uitvoer van de overige goederen onderscheiden. Zij verschijnen dus telkens met hunne volle waarde in de statistiek. Het verschil tusschen in- en uitvoer vormt de waardevermeerdering bij passieve, dat tusschen uit- en invoer dat bij actieve veredeling. Zooals bekend, is op de bewerking of veredeling van niet aan invoerrecht onderworpen goederen, generlei douane-toezicht; men denke aan rijst in pellerijen, koffie in branderijen, enz. Alleen wat de belaste goederen betreft, zouden met veel moeite omtrent aard en omvang der veredeling gegevens zijn te verkrijgen. Dit verklaart, waarom van eene statistiek van het veredelingsverkeer, die in buitenlandsche statistieken wel voorkomt, werd afgezien. In de oude statistiek werden deze goederen nu eens wel en dan weer niet, maar nooit als zoodanig, in de statistiek opgenomen. In elk geval betrof het kleine partijen.

Een zeer groot verschil valt aan te wijzen wat de maatstaven betreft, waarnaar de goederen worden aangewezen. Behalve van vee, dat alleen in getal stuks wordt gegeven, wordt van alle goederen in de rubrieken invoer en uitvoer vermeld zoowel het bruto-gewicht als de waarde, soms zelfs nog tevens liters' of aantal stuks. Dit mag als eene groote verbetering worden aangemerkt. Van nog grootere waarde zou de handelsstatistiek zijn, indien tevens het netto-gewicht werd gegeven. Blijkbaar heeft men dit van de aangewezens niet willen vragen, wijl het dikwijls niet bekend is. Overigens is de tarra bij massa-goederen veelal gegeven en bij de andere heeft men aan de waarde naast het bruto-gewicht voldoende ter beoordeeling van de belangrijkheid der goederen.

Onder waarde werd vroeger verstaan bij invoer van naar de waarde belaste goederen de waarde, waarnaar het invoerrecht wordt berekend, voor de overige ingevoerde goederen en voor alle uitgevoerde (bij hooge uitzondering moest de waarde worden gedeclareerd) golden de z.g. officiële waarden, dateerend meest van 1847. Als reële waarde-cijfers aanvankelijk juist, misten zij later alle waarde. Het was ook — wat veel uit het oog wordt verloren — niet hunne bestemming als reële waarden te blijven dienen. Zij moesten de vergelijking voor opvolgende jaren vergemakkelijken en waren de gemeenschappelijke noemer, die gelegenheid tot totaliseeren gaf. Voortaan dient als maatstaf voor hoeveelheidsvergelijking het bruto-gewicht. De waarde is reëel en veranderlijk en wordt, evenals het bruto-gewicht, gedeclareerd. De aangifte van de waarde zou evenwel maar eene zeer betrekkelijke mate van betrouwbaarheid verdienen, wanneer zij niet gesteund werd door de heffing van een statistiekrecht naar de waarde (1 per mille). Deze heffing is ingegaan met 1 Februari j.l.; de waarde-cijfers over Januari zullen derhalve nog niet de betrouwbaarheid hebben van die over Februari en Maart.

Nog in een ander opzicht bestaat een groot verschil tusschen de oude en de nieuwe statistiek. Het land van bestemming is thans het land in welks handel de

goederen zullen overgaan, d.i. waarheen zij verkocht zijn, het land van herkomst het land, uit welks handel de goederen afkomstig zijn, d.i. waar zij gekocht zijn. De nieuwe statistiek wijst derhalve aan de buitenlandse markten van aan- en verkoop. Aan Zwitserland verkochte en aan de landzijde uitgevoerde goederen komen dus niet meer op Pruisen of België, maar op het land van verkoop Zwitserland; Amerikaansch koper, in Londen gekocht, op Groot-Brittannië.

Voorheen werden in de maandstatistiek sommige landen met name genoemd en de rest van den in- of uitvoer gesteld op „alle andere”. Zooals in zoo menig ander opzicht was het systeem der oude statistiek ook hier niet buigzaam genoeg en miste aanpassingsvermogen; tot groote ergernis van belangstellenden zagen deze soms 70, 80 pCt. van de in- of uitgevoerde hoeveelheden weggemoffeld achter de groote onbekende „alle andere landen”. De nieuwe statistiek breekt geheel met dit stelsel: nadat eerst het totaal van in- of uitvoer is genoteerd, worden voor elke goederensoort eerst steeds genoemd Duitschland, België, Groot-Brittannië, Frankrijk, Ned. Oost-Indië, Ierland, Oostenrijk-Hongarije en Suriname, waarbij dus aan onze Koloniën en Bezittingen de noodige eer wordt bewezen, maar bovendien worden nog de landen genoemd, waarvan de uitkomsten der statistiek leeren, dat zij genoemd dienen te worden. Het zal nu zeker weinig meer voorkomen, dat men in den blinde behoeft te tasten naar landen van herkomst of van bestemming bij in- of uitvoer van partijen van eenige beteekenis.

De volgorde der goederen is mede gewijzigd. Blijkbaar zijn vrijwel dezelfde posten als in de oude maandstatistiek in de nieuwe opgenomen.

De volgorde der goederen is thans, in plaats van alfabetisch, systematisch volgens de 15 groepen der naamlijst voor de jaarstatistiek. Nut heeft deze volgorde, wanneer men omtrent grondstoffen, voedingsmiddelen, dranken, genotmiddelen, fabrikaten een beter overzicht wenscht.

Van groot voordeel is het, dat men in hoofdzaak dezelfde posten als in de maandstatistiek van 1916 terug vindt en dus meestal in staat is de cijfers van 1917 te vergelijken met de overeenkomstige van vroeger in oorlogstijd. Immers, wegens het verdwijnen van den vermomden doorvoer in oorlogstijd zijn vergelijkingen, zooals reeds hiervoren betoogd werd, mogelijk.

DE NEDERLANDSCHE BANK EN DE BANKCONCENTRATIE.

In het voor enkele dagen door den President der Bank uitgebrachte verslag over het boekjaar 1916—'17 worden door hem eenige woorden gewijd aan de hier te lande steeds verderen voortgang makende bankconcentratie. Na in de eerste plaats gewezen te hebben op de moeilijkheden, die zich voordeden ten opzichte van de vraag over welk kantoor in het vervolg de disconto's uit de provincie zouden moeten loopen, maakt het verslag naar aanleiding van het concentratie-verschijnsel, dat o.a. ten gevolge heeft dat de in Nederland gevestigde bankinstellingen, afgezien van de vergrootte reserves, haar kapitaal in het laatste jaar door openbare uitgiften met ruim 54 miljoen gulden hebben uitgebreid, de volgende algemeene opmerkingen:

„Aan den eenen kant is die versterking van het bankwezen in Nederland zeer toe te juichen, vooral nu aan ons land in de toekomst veel grootere eischen zullen worden gesteld, zoowel wat kapitaalcracht als wat technische inrichting van zijn geld- en credietwezen betreft; aan den anderen kant zou het niet gelukkig te achten zijn, indien in de provincie alle plaatselijke kantoren van beteekenis zouden verdwijnen om op te gaan in enkele dier groote organisaties; het is niet in overeenstemming met den aard van ons volkskarakter en met de historische ontwikkeling van ons bank- en kassierswezen, dat alle geldzaken bij enkele groote lichamen geconcentreerd zouden wor-

den. Het bankwezen in Nederland is zeer oud, bestaat reeds sedert eeuwen, in tegenstelling met de meeste andere Europeesche landen, behalve Italië, welke hun bankwezen eerst veel later tot ontwikkeling zagen komen. Eene zoo plotselinge verandering in historische toestanden, welke in hun eigen tijd goed hebben gewerkt, brengt niet alleen verbetering mede. Die concentratie leidt bovendien in den aanvang noodwendig tot grootere concurrentie onderling, en de andere plaatselijke kantoren zullen den terugslag daarvan ondervinden.

„De Nederlandsche Bank wil daarom nog eens uitdrukkelijk verklaren, dat, hoewel zij niet onwelwillend staat tegenover de concentratie, waarvan ook haar de voordeelen voor de kracht van ons land duidelijk zijn, zij zeer gaarne de plaatselijke bank- en kassierskantoren zal blijven steunen in den strijd voor hun bestaan. De Bank moet echter eene voorwaarde daaraan verbinden, welke ten slotte ook in het belang dier kantoren moet werken, n.l. dat zij niet afglijden naar het doen van credietzaken, waarvoor hunne organisatie niet deugt, en welke De Nederlandsche Bank ook over de schijf van deze kantoren evenmin tot haar arbeidsveld zal mogen maken. Met name mag het streven niet in de hand gewerkt worden om credieten op te langen termijn te verleen in den vorm van wissels of promessen, waarvan de looptijd reeds uit den eigen vorm van het papier tot den betreffende korten termijn beperkt moet zijn. Herhaaldelijk weder kwam het in het laatste jaar voor dat credieten feitelijk voor zeer langen tijd werden verleend, zelfs wel voor twintig en dertig jaar, terwijl het crediet werd gegoten in den vorm eener drie of drie en een halve maands promesse. Het spreekt van zelf dat het uitschrijven van promessen voor dergelijke langlopende leeningen op zich zelf eene onwaarheid is, welke in tijden van crisis groote moeilijkheden kan brengen en voor den credietnemer en voor den credietgever; ook credieten welke in den vorm van hypotheek bij de hypotheekbanken tehuis behooren, worden door sommigen gaarne in den vorm van promessen met onderpand van eene crediethypotheek aanvaard. De Nederlandsche Bank moet zich principieel tegen het opzetten van dergelijke credietzaken verzetten, omdat haar octrooi en hare statuten uitdrukkelijk verbieden crediet voor zoo langen termijn of tegen onderzetting van onroerende goederen te verleen; langs den omweg van die onware promessen mag zij dus dergelijke credieten onder hare uitzettingen niet toelaten.

„Ook hier is een middenweg te vinden; een crediet behoeft niet per se binnen den termijn van een afgegeven promesse of wissel af te loopen; de Bank kan ook haar rug zetten onder credieten van langeren duur; dan moet echter de aard van het crediet zodanig zijn, dat met redelijkheid aan te nemen is, dat het in afzienbaren tijd zal kunnen afloopen; dat het niet een verkapt hypotheecair crediet is, en eindelijk dat dergelijke promessen door den discontant ook voor een belangrijk gedeelte met zijn eigen middelen kunnen gefinancierd worden, zoodat de geldschiet niet in staat is de credieten te geven, tenzij hij doorlopend die promessen weder bij de Bank kan onderbrengen.

„De Bank kan niet toelaten, dat de discontant welbeschouwd niet anders is dan een bestelhuis om dat papier bij de Bank te brengen, zonder voldoende eigen middelen om ook zaken voor eigen rekening te drijven; in dergelijke gevallen kan de medeteekening van den discontant aan de Bank ook niet den waarborg geven, welke octrooi en statuten voor eene medeteekening vereischen. Eene discontorekening moet dus op- en neergaande cijfers kunnen aanwijzen.

„Met inachtneming van deze grondregelen is de Bank volgaarne bereid de particuliere firma's zoo noodig nog meer dan vroeger te steunen, nu haar bedrijf door de concentratie allicht moeilijker zal worden. De Bank vraagt daartegenover een vriendschap-

pelijk overleg, gelijk voortdurend met den besten uitslag met de groote credietverenigingen in het land plaats vindt, ten einde van de samenstelling der discontoportefeuille dier kantoren voldoende op de hoogte te zijn, indien zij aanvragen voor discontoeering zullen inleveren."

SIR WILLIAM LEVER EN DE 6-UUR WERKDAG.

Men schrijft ons:

Dezer dagen kon men in de telegrammen uit St. Petersburg het bericht lezen, dat bij een algemeen uitgebroken staking, die zich over meer dan 100 fabrieken verspreid had, de eisch van de werklieden o.m. een werkdag van 6 uur was. Nog hebben velen zich niet vertrouwd kunnen maken met een werkdag van 8 uur en is deze dan ook verre van algemeen ingevoerd of reeds hoort men spreken van een werkdag van 6 uur. Velen zullen met meewarige minachting hun schouders ophalen en met een gevoel van onbehaaglijk wantrouwen in de toekomst, zich afvragen, waar dat heen moet.

In dit verband is het misschien niet onaardig even aan te halen wat Sir William Lever onlangs over dit onderwerp zeide in de jaarlijksche vergadering van Lever Brothers Limited. Deze wereldfirma, welke zeep, margarine, enz. fabriceert, employeert duizenden werklieden. Er zijn er alleen al 4 duizend in militairen dienst. Eenige ervaring op dit gebied mag haar dus niet ontzegd worden.

Sir William zeide dan het volgende:

Indien wij na den oorlog in concurrentie met de geheele wereld weder tot onze overheerschende positie willen opklommen, moeten wij een beter systeem van onderwijs hebben. Onze werklieden zullen onderwezen moeten worden op een wijze, zooals zij in het verleden nimmer onderwezen werden en ik ben zoo vrij als mijn meening te kennen te geven, dat met het systeem van den 8-uur werkdag, hetwelk thans in al onze fabrieken is toegepast, dit niet mogelijk is. Wij hebben het bij onze dienstaanstelling tot een voorwaarde gemaakt, dat zij, die bij ons in dienst komen, aannemen avondcursussen te volgen tot den leeftijd van 18 jaar. Een jongen of een meisje, die de school verlaten op den leeftijd van 14 jaar, hebben op eens inspannend werk te doen en komen, om zoo te zeggen, in een nieuwe wereld. Zij moeten met het nieuwe werk beginnen om 8 uur 's morgens en werken door tot een uur of vijf, half zes 's avonds. Dit is een nieuwe wereld vergeleken bij de school, — er is zeer weinig tijd om te spelen — en wanneer men hun de verplichting oplegt, zooals dit onder de tegenwoordige omstandigheden noodzakelijk is, 3 uur per week aan verdere studie te wijden, dan komt het mij voor, dat dit niet de manier is om de beste resultaten te bereiken. Zij zijn moe en lusteloos en niet in staat verdere kennis in zich op te nemen. Doch hadden wij een *nationalen 6-uur werkdag*, dan zouden wij in staat zijn de productie van onze fabrieken te verhogen, omdat wij dan met 2 ploegen kunnen werken — iedere ploeg een werkdag van 6 uur — zoodat de machines 12 uur per dag zouden loopen, in plaats van 8 uur zooals tegenwoordig; en de mannen en vrouwen zouden slechts 6 uur per dag werken in plaats van 8. Dit zou een overschot geven van 2 uur in den morgen of in den namiddag en deze 2 uren moeten totdat de leeftijd van 30 jaar bereikt is besteed worden om den man of de vrouw voor te bereiden tot staatsburgers, te onderwijzen, en bruikbaar te maken voor den nationalen dienst. Na den leeftijd van 30 jaar, zouden de bereikte resultaten van duurzamen aard zijn, en men zou de besteding van den vrijen tijd na dien leeftijd natuurlijk aan ieders eigen inzicht over moeten laten. Ik ben er van overtuigd, dat velen er toe zullen komen hun tuinen te bebouwen en hier te Port Sunlight hebben wij honderden tuinen, die door onze werklieden bewerkt worden. De waarde van hetgeen er uit gehaald wordt, is ongeveer £ 10 per jaar per tuin.

AANTEKENINGEN.

Cultures in Suriname. — Het Departement van den Landbouw te Paramaribo verstrekt de navolgende gegevens.

Stand der cultures aan het einde van het 4e kwartaal 1916:

De stand van suikerriet was goed; van cacao eveneens goed; van koffie zeer goed; rijst gaf een zeer goeden oogst, zoodat de productie in 1916 weer aanzienlijk hooger was dan in 1915; van kokosnoten, maïs, bananen en aardvruchten alle goed. Door de hooge prijzen van meel en van buitenlandsche rijst werd aan de cultuur van bananen en aardvruchten een groote uitbreiding gegeven, in verband waarmee deze artikelen voor volksvoeding niet hooger in prijs waren dan vóór den oorlog.

Staat aangevende cijfers betreffende productie en uitvoer over 1916 in vergelijking met 1915:

Productie:		1915	1916	
Suiker (vacuumpan).	K.G.	14747089	13031814	
Rum	Liter	1693412	1462744	
Melasse	"	111981	436360	
Cacao	K.G.	1462186	1870426	
Koffie	"	609088	764622	
Bananen	Bossen	451978	524286	
Bacoven	"	241976	237987	
Koorn	K.G.	1868078	2213521	
Rijst	"	5280386	7471390	
Kokosnoten	stuks	1015121	1050092	
Aardvruchten	K.G.	2025730	2308201	
Rubber	"	6005	8910	
Kwak	"	18310	18260	
Goud	Marowijne	Gram	47738	21076
	Lawa	"	252604	266213
	Suriname	"	383183	295909
	Saramacca	"	227155	215146
	Totaal		910680	798344
Balata	K.G.	209372	769292	

Uitvoer:

Totaal der waarden	f	6949315	8054002
Suiker	K.G.	12720754	8249779
Melasse	Liter	—	125458
Rum en dram 50 %	"	1472766	1189825
Cacao	K.G.	1708663	2014169
Koffie	"	533375	770706
Goud	Gram	1157031	886458
Balata	K.G.	182984	925410

Mineralenproductie in het Vereenigd Koninkrijk. — Wij gaven onlangs (No. 72 van het weekblad) eene vergelijking van de delfstoffenproductie in de Britsche overzeesche gebieden en den invoer dezer grondstoffen in het Vereenigd Koninkrijk. Thans zijn verschenen de opbrengststatistieken voor 1916 der bedrijven vallende onder de „Coal Mines Act” en de „Metalliferous Mines Regulation Act.” De cijfers voor de ondernemingen, die onder de „Quarries Act” ressorteeren zijn nog niet te onzer beschikking, waar ijzererts ook in open ontginning in groote hoeveelheden wordt voortgebracht zijn dus de gegevens voor dit materiaal nog niet volledig. Voor koper-, lood- en zinkerts kunnen wij echter reeds de rekening sluiten; wij vinden dan voor het jaar 1916 de volgende productiegetallen: kopererts 937 tons, looderts 17.084 tons, zinkerts 8.476 tons. De getallen voor 1915 waren resp. 746, 20.698 en 12.057. Zooals wij bij onze vorige beschouwing tot uitdrukking brachten, voert Engeland van deze metalen een zeer veel grooter quantum in en terwijl uitvoer van in het V. K. gedolven kopererts, gelet de productie, geen beteekenis kan hebben, trouwens volstrekt, nagenoeg geen kopererts ten uitvoer komt, is ook de export voor de beide andere ertsoorten van kleine proportie.

Oorlogsscheepsverliezen. — Aan de vierde Lijst van Handelsschepen, welke verloren gingen of zware schade beliepen tengevolge van den oorlogstoestand, uitgegeven door de firma Blom &

Van der Aa te Amsterdam, ontleenen wij de volgende recapitulatie, loopende van 1 October 1916 tot 31 Maart 1917.

Schepen van oorlogvoerende landen.	Aantal.	Bruto tons ongeveer.
Engeland	352	1.264.218
Engeland (Treilers etc.) ..	164	16.761
Duitschland	1	4.525
Frankrijk	113	142.911
Rusland	28	33.901
Italië	45	69.293
België	10	18.350
Japan	5	14.764
Portugal	10	3.688
Rumenië	1	13.508
Totaal	729	1.581.919

Schepen van neutrale landen.	Aantal.	Bruto tons ongeveer.
Nederland	40	87.025
Noorwegen	267	376.064
Zweden	53	45.159
Denemarken	58	60.698
Griekenland	34	86.386
Vereenigde Staten	14	49.992
Spanje	19	34.419
Argentinië	1	1.773
Peru	1	1.419
Uruguay	1	2.537
Totaal	488	745.972

Van het begin van den oorlog tot 31 Maart 1917 komt men dus tot het volgende totaalverlies:

	Aantal.	Bruto tons ongeveer.
Oorlogvoerenden	2168	4.338.787
Neutralen	889	1.370.204
Totaal	3057	5.708.991

Wijncultuur in 1916. — De Moniteur Vini-
cole geeft de volgende cijfers voor de productie van
wijn in het afgelopen jaar, uitgedrukt in duizenden
Hectoliters.

Frankr. en Corsica	36.069	Oostenrijk ..	250
Algerie	8.731	Zwitserland ..	434
Tunis	460	V. Staten ..	1.578
Italië	38.700	Argentinië ..	4.500
Spanje	23.272	Chili	2.300
Portugal	5.449	Brazilië	800
Rusland	1.500	Australië ..	250

Als beeld van de wereldproductie is deze opgave stellig niet volledig, wij missen de cijfers voor Duitschland, Turkije, Griekenland, Bulgarije en Roemenië, die mede tot de landen met een belangrijken wijnbouw behooren, terwijl vermoedelijk ook het quantum van Hongarije niet tot uitdrukking is gekomen. Het blad teekent voorts aan, dat het resultaat voor Frankrijk over 1916 verre ten achter staat bij de gemiddelde opbrengst der voorafgaande 10 jaren, die 49.036.956 H.L. bedroeg. Groote invoer van wijn heeft dan ook plaats moeten vinden, waarvan onderstaand staatje een beeld geeft.

	Invoer (in duizend. H.L.)	Uitvoer
1913	7.610	1.659
1914	6.870	1.155
1915	8.403	1.013
1916	8.487	688

Deze debacle van de wijncultuur behoeft niet te verwonderen, waar reeds hoogst belangrijke wijnbouwgebieden binnen het terrein der krijgsvruchtelingen liggen. Ook van andere landen, zoo van Duitschland, hoorden wij, dat de wijncultuur in verre van gunstige omstandigheden verkeert en de beschikbare hoeveelheid van dit kostelijk vocht steeds meer afneemt. Edoch het zoude niet de grootste economische misère zijn wanneer bij het eindigen van den oorlog de wijn moest ontbreken om den vrede te beklinken.

Het Suezkanaal tijdens den oorlog. — Onder dit opschrift plaatsten wij in het vorig nummer een bijdrage. Er werd aldaar gewezen op de bijzondere toeneming tijdens den oorlog van het aandeel van Japan in het verkeer door het kanaal. De Nippon Yusen Kaisha heeft tot deze vermeerdering het meeste bijgedragen. In de hieronder volgende statistiek kan men dan ook vinden, dat naast een geringeren climax bij de Maatschappij Nederland, de N. Y. K. de eenige reederij is, waar een aanmerkelijke stijging, in de tonnagen gedurende den oorlog door het kanaal gevoerd, zich heeft voorgedaan.

(In netto-registertonnen.)

	1913	1914	1915
Ellerman-Lijnen:			
City Line	708 000	367 000	266 000
Hall Line	360 000	625 000	580 000
Bucknall Lines ..	242 000	341 000	240 000
Ellerman Line ..	18 000	56 000	56 000
	1 328 000	1 389 000	1 142 000
P. and O. Steam Navigation Co. ..	1 285 000	1 229 000	1 101 000
British India St. Navigation Co. ..	493 000	970 000	854 000
	1 162 000	2 199 000	1 955 000
Alfred Holt and Co. Hansa Deutsche Dfsch. Gesellsch. Hamburg-Amerika-Linie	1 037 000	642 000	—
Messag. Maritimes Norddeutsche Lloyd Rotterdam Lloyd ..	790 000	537 000	—
Nederlandsche Stoomv. Mij.	678 000	590 000	464 000
Cayzer, Irvine & Co. Lloyd Autrichien ..	630 000	424 000	—
Deutsch-Austral. L. T. and J. Harrison Orient St. Nav. Co. Anchor Line	564 000	564 000	489 000
Anglo-Sax. Petr. Co. Nipp. Yusen Kaisha Bibby Broth. Co. ..	552 000	631 000	650 000
P. Henderson & Co. Thos. Ino-Brockleb. Deutsche Ostfr.-L. Union Castle Mail ..	486 000	486 000	361 000
Oceanic	470 000	311 000	—
	443 000	275 000	—
	417 000	403 000	288 000
	379 000	338 000	164 000
	327 000	209 000	144 000
	314 000	273 000	212 000
	312 000	337 000	433 000
	285 000	243 000	225 000
	284 000	248 000	241 000
	228 000	278 000	212 000
	213 000	97 000	—
	158 000	219 000	—
	—	—	200 000

1) Minder dan 100.000 ton.

REGEERINGSMAATREGELEN OP HANDELSGEBIED.

Uitvoer van fruit. Eene algemeene regeling is in voorbereiding, welke het mogelijk zal maken, voor zoover de binnenlandsche behoefte in verband met den uitslag van den oogst zulks zal toelaten, den uitvoer van bepaalde partijen fruit toe te staan. Deze regeling zal het houden van de gebruikelijke fruitverpachtingen niet uitsluiten.

Uitvoer van caseïne in poedervorm. Onder intrekking van eene vorige beschikking en in verband met de vastgestelde regeling voor industriemelk, heeft de Minister van Landbouw, enz. bepaald, dat zuivelbedrijven, die volgens deze regeling caseïne mogen bereiden, vergunning kunnen krijgen tot uitvoer van caseïne in poedervorm, mits zij een zekere hoeveelheid kaas beschikbaar stellen voor binnenlandsch verbruik of voor die hoeveelheid het verschil tusschen den binnenlandschen en den buitenlandschen kaasprijs storten.

Invoer van Petkuser-zaairogge. Pogingen worden gedaan om te geraken tot den invoer van origineele Petkuser-zaairogge voor den aanstaanden najaarszaaitijd.

Chili-salpeter. Hoewel de Nederlandsche landbouw groote behoefte heeft aan Chili-salpeter en deze in Nederland is aangekomen of binnen enkele dagen nog zal aankomen, is het niet mogelijk deze te distribueeren. Zoodra de moeilijkheden, die thans de distributie nog in den weg staan, zullen zijn opgeheven, zal de regeering met den meesten spoed tot verdeling overgaan.

Distributieregeling voor brood, bloem, meel en rogge. Bij beschikking van

29 Mei j.l. zijn door den Minister van Landbouw, enz. eenige wijzigingen gebracht in de distributieregeling voor brood, bloem, meel en rogge, zooals die op 27 December 1916 werd vastgesteld. Hierbij is o.m. bepaald, dat alleen die beschuit zonder broodkaart verkocht mag worden, welke in origineele verpakking wordt geleverd en vervaardigd is door beschuitfabrieken, welke als zoodanig door het Centraal Broodkantoor zijn erkend.

Voorts is bij beschikking van 1 dezer aan de Regeering de bevoegdheid verleend om in plaats van rogge voor het bereiden van roggebroom, te leveren „regeerings-grondstoffen voor grof roggebroom.”

Maximumprijzen stroop, enz. Door den Minister van Landbouw, enz. zijn nieuwe maximumprijzen vastgesteld voor stroop, dextrine, sago en aardappelmeel (pakmeel).

Rantsoeneering van aardappelen en rijst. Bij circulaire is aan de burgemeesters medegedeeld, dat de aardappelvoorraad van den oogst 1916 dermate geslonken is, dat het bestaande rantsoen van 3 K.G. per week niet meer kan worden verstrekt. Voor de loopende week is daarom het rantsoen bepaald op 1 K.G. per week per hoofd. Om te voorzien in het tekort aan voeding, hetwelk hierdoor ontstaat, zal aan de gemeentebesturen, die van oordeel zijn, dat voor hun gemeente daaraan behoefte bestaat, rijst beschikbaar worden gesteld en wel tot ten hoogste een vierde van het ontbrekende gewicht aan aardappelen, berekend naar een week-rantsoen van 3 K.G. per persoon. Derhalve kan in deze week voor de ontbrekende 2 K.G. aardappelen ten hoogste ½ K.G. rijst worden verstrekt. Als verkoopprijs voor deze rijst geeft de Minister in overweging 10 ct. per ½ K.G. Het bestaande rijstrantsoen van 0,7 K.G. per hoofd per vier weken wordt naast het bovenstaande gehandhaafd en eveneens de daarvoor te betalen prijs van 14 ct. per ½ K.G.

Zaai zaad. Door den Minister van Landbouw zijn de landbouworganisaties gewezen op de wenselijkheid om, waar zulks thans nog niet plaats heeft, een controle te doen invoeren op zaai zaad, niet alleen om in het komend zaai seizoen de waarborgen te hebben, dat het beste zaad voor den zaai wordt gebruikt, maar ook, omdat de Minister van oordeel is, dat deze controle, eens ingevoerd, wellicht er toe zal leiden, dat ook na de crisis zaad van uitnemende kwaliteit in grotere mate dan voorheen zal worden gebruikt.

Distributie van kaarsen, schemerlichten, enz. Het ligt in de bedoeling om ten behoeve van leger en vloot, spoorwegmaatschappijen en dergelijke groote ondernemingen, en ook in spoedcischende gevallen, de distributie buiten bemiddeling van den burgemeester rechtstreeks door de Toewijzingscommissie te doen geschieden.

MAANDCIJFERS.

EMISSIES IN MEI 1917.

Provinc. en Gemeentelijke leeningen	f	4.177.515,—
zijnde:		
Heerlen	f	1.500.000,— 4½ % oblig. à 99½ %.
Deventer	f	900.000,— 4½ % oblig. à 99½ %.
Eindhoven	f	798.000,— 4½ % oblig. à 99¼ %.
Tilburg	f	1.000.000,— 4½ % oblig. à 99¾ %.
Bank- en Credietinstellingen	„	1.454.500,—
zijnde:		
Ned. Coöp. Zekerheidsstellings Bank van Ambtenaren en Beambten	f	500.000,— 5 % oblig. à 98¾ %.
Transporteeren...	f	5.632.015,—

Transport...	f	5.632.015,—
Utrechtsche Bankvereniging	f	100.000,— aand. à 112 %.
Centrale Credietbank	f	250.000,— 5 % uitlootbare schuldbrieven à 99½ %.
Loopuij's Bank	f	250.000,— aand. à 110 %.
C. V. de Nijmeegsche Bankvereniging van Engelenburg & Schippers	f	250.000,— aand. à 130 %.
Hypotheekbanken, werkzaam in Nederland	„	23.000,—
zijnde:		
Overijselsche Hypotheekb.	f	200.000,— aand. à 115 % met 10 % storting.
Industriële Ondernemingen	„	12.350.500,—
zijnde:		
De Wit & Co's Dekenfabrieken	f	600.000,— 5 % eerste hyp. obl. à 98¼ %.
H. E. Oving Jr's Nederl. IJzer- en Staalhandel	f	300.000,— 6 % cum. pref. winstd. aand. à 100 %.
N. V. Wernink's Betonfabriek	f	100.000,— aand. à 105 %.
Delftsche Leerlooierij en Drijfriemenfabriek v/h. Alex Adam	f	360.000,— aand. à 110 %.
Utrechtsche Asphaltfabriek v/h. firma Stein & Takken	f	1.000.000,— 6 % cum. pref. winstd. aand. à 100 % en f 350.000,— gew. aand. à 120 %.
N. V. Holl. Ver. tot Expl. van Margarinefabrieken	f	4.740.000,— 5½ % gegar. cum. pref. aand. à 100 % en f 4.800.000,— 6 % cum. pref. winstd. aand. à 100 %.
Cultuurondernemingen, Handelsverenigingen en Handelsvenn.	„	5.445.000,—
zijnde:		
N. V. A. J. ten Hope's Handel-Mij.	f	150.000,— aand. à 105 %.
Compania Mercantil Argentina	f	3.000.000,— aand. à 160 %.
Kon. Pharm. Handelsver. v/h. A. d'Ailly & Zonen en Mastenbroek & Gallenkamp	f	375.000,— aand. à 130 %.
Diversen	„	1.110.000,—
zijnde:		
Schouwborg-Maatschappij	f	550.000,— 6 % cum. pref. winstd. aand. à 100 %.
N. V. „Gemeenschappelijk Eigendom” Mij. tot Expl. v. Woon- en Winkelhuizen	f	500.000,— 6 % cum. pref. winstd. aand. à 100 %.
N. V. Grondverbetering- en Ontginning-Mij.	f	200.000,— pref. aand. à 100 % met 30 % storting.
Totaal	f	24.560.515,—
Totaal der emissies in Januari	f	149.213.120,—
Februari	„	5.316.600,—
Maart	„	15.254.820,—
April	„	27.292.750,—
Mei	„	24.560.515,—
Algemeen totaal	f	221.637.805,—
Bovendien:		
f		
8.670.000,— 3/m. Schatkistpromessen	à f	993,55
11.310.000,— 3/m.	„	994,18
3.870.000,— 6/m.	„	983,21
12.500.000,— 6/m.	„	984,01
7.802.000,— Schatkistbiljetten	„	1.006,80
16.107.000,—	„	1.007,23

STATISTIEKEN EN OVERZICHTEN.

N.B. *** beteekent: Cijfers nog niet ontvangen.

GELDKOERSEN.

I. BANKDISCONTO'S.

	2 Juni 1917	20 Juli 1914
Ned. Bank	4 1/2 sedert 1 Juli '15	3 1/2 sedert 23 Mrt. '14
{ Disc. Wissels.	4 1/2 " 1 " '15	4 " 23 " '14
{ Bel. Binn. Eff.	5 1/2 " 19 Aug. '14	5 " 23 " '14
{ Vrsch. in R.C.	5 " 6 Apr. '17	3 " 29 Jan. '14
Bank van Engeland	5 " 23 Dec. '14	4 " 5 Febr. '14
Duitsche Rijksbank	5 " 20 Aug. '14	3 1/2 " 29 Jan. '14
Bank van Frankrijk	5 " 10 Apr. '15	4 " 12 Mrt. '14
Oostenr. Hong. Bk.	6 " 27 Juli '14	5 " 1 Apr. '14
Russische Staatsbk.	5 " 10 " '15	5 " 6 Febr. '14
Nat. Bank v. Denem.	5 1/2 " 9 Nov. '16	4 1/2 " 6 " '14
Zweedsche Rijksbk.	4 1/2 " 2 Jan. '15	3 1/2 " 19 " '14
Zwitsersche Nat. Bk.	5 " 1 Juni '16	5 " 9 Mei '14
Bank van Italië ..	3-4 1/2	—
Feder. Res. Bk. N.Y.	3 1/2 " 1 Aug. '09	3 1/2 " 1 Aug. '09
Javasche Bank....	—	—

II. OPEN MARKT.

Data	Amsterdam		Londen Part. disconto	Berlijn Part. disconto	Parijs Part. disc.	N. York Call- money
	Part. disconto	Prolon- gatie				
2 Juni '17	2-17/8 ¹⁾	2 1/4	4 23/32	4-5/8	—	4-4 1/4 ¹⁾
28 M.-2 J. '17	1 7/8-2 7/8	2 1/4-3/4	4 23/32	4-5/8	—	2 1/2-4 1/4
21-26 Mei '17	2-2 1/4	2-2 1/2	4 23/32	4-5/8	—	2-3 1/4
14-19 " '17	2-2 1/4	2 1/4	4 23/32	4-5/8	—	2-3
29 M.-3 J. '16	1 3/4-2 1/4	2-1/4	4 9/16	4-5/8	—	2 1/2-3
31 M.-5 J. '15	3 1/8	3 1/4-1/2	2 23/32-7/8	—	—	1 3/8-7/8
20-24 Jul. '14	3 1/8-3/16	2 1/4-3/4	2 1/4-3/4	2 1/8-1/2	2 1/4	1 3/4-2 1/2

¹⁾ Noteering van 1 Juni 1917.

WISSELKOERSEN.

I. KOERSEN IN NEDERLAND.

Voor Londen, Berlijn en Parijs worden voorloopig ook de dagelijksche noteeringen te Amsterdam opgenomen. De dagelijksche koersen op New York, alsmede de laagste en hoogste der week zijn aan particuliere opgaven ontleend.

Data	Londen	Berlijn	Parijs	New York
28 Mei 1917 ..	—	—	—	—
29 " 1917 ..	11.56	36.70	42.45	2.42 1/2
30 " 1917 ..	11.58	36.45	42.60	2.43 1/4
31 " 1917 ..	11.59	36.47 1/2	42.65	2.43 3/8
1 Juni 1917 ..	11.56 1/2	36.42 1/2	42.50	2.43 1/4
2 " 1917 ..	11.57	36.35	42.50	2.43
Laagste der week	11.55	36.30	42.40	2.42 1/4
Hoogste " "	11.59 1/4	36.75	42.67 1/2	2.44
26 Mei 1917 ..	11.55 1/2 ¹⁾	36.80 ¹⁾	42.40 ¹⁾	2.42 1/2
19 " 1917 ..	11.52	36.97 1/2	42.40	2.42
Muntpariteit ..	12.10 3/8	59.26	48.—	2.48 3/4

¹⁾ Noteering van 25 Mei 1917.

Data	Zwitser- land.	Weenen	Kopen- hagen	Stock- holm	Batavia telegrafisch
2 Juni 1917	48.27 1/2	23.40	70.10	73.12 1/2	99 3/4-100 1/2
Laagste d. w.	48.05	23.30	69.80	72.80	—
Hoogste " "	48.40	23.57 1/2	70.20	73.25	—
26 Mei 1917	48.05	23.47 1/2	69.82 1/2	72.92 1/2	99 3/4-100 1/2
19 " 1917	47.55	23.42 1/2	69.75	72.87 1/2	99 3/4-100 1/2
Muntpariteit	48.—	50.41	66.67	66.67	100

OVERZICHT.

De wisselkoersen varieerden deze week slechts weinig. In het midden der week had een kleine stijging plaats, die echter de laatste dagen weder geheel verloren ging. Londen verbeterde van 11,55% tot 11,59 en liep weder terug tot 11,57. Parijs 42,45—42,65—42,50. New York 242 1/2—243 3/8—243. Zwitserland 48,12 1/2—48,40—48,27 1/2. Bij de Scandinavische koersen kon de rijzing zich handhaven. Kopenhagen 69,90—70,10. Stockholm 72,95—73,12 1/2. Kristiania 71,15—71,40. De koersen van de Middenrijken waren flauwer. Marken liepen van 36,70 tot 36,35 terug en bleven zoo aangeboden. Weenen daalde van 23,52 1/2 tot 23,40. Spanje bleef vast; de koers verbeterde van ca. 54,15 tot 55,10. De koers voor kabel Buenos-Aires kon tot ca. 107% stijgen. Roebels waren de geheele week aangeboden; van 67 1/4 liep de koers terug tot onder de 65. Het was zeer moeilijk voor dit devies koopers te vinden.

II. KOERSEN TE NEW YORK.

Data	Cable Londen (in \$ per £)	Zicht Parijs (in frs. p. \$)	Zicht Berlijn (in cents p. Rm. 4)	Zicht Amsterd. (in cents per gld.)
2 Juni 1917	4.76.50	5.72	nom.	41 1/8
Laagste d. week..	4.76.45	5.72	—	41 1/8
Hoogste " " ..	4.76.50	5.72 1/4	—	41 1/4
26 Mei 1917	4.76.45	5.72 3/4	nom.	41 1/4
19 " 1917	4.76.45	5.73	nom.	41
Muntpariteit....	4.86.67	5.18 1/4	95 1/4	40 3/16

III. KOERSEN VAN DE VOLGENDE PLAATSEN OP LONDEN.

Plaatsen en Londen	Noteerings- eenheden	2 Mei 1917	15 Mei 1917	Tijdperk 16 Mei—19 Mei		19 Mei 1917
				Laagste	Hoogste	
Alexandrië..	Piast. p. £	97 7/16	97 7/16	97 7/16	97 1/2	97 1/2
B. Aires	d.p.gd.pes.	49 1/8	49 9/16	49 7/8	50 1/4	50
Calcutta	sh/d.p.rup.	1 4 9/32	1 4 9/32	1 4 1/4	1 4 3/16	1 4 9/32
Hongkong ..	id. p. \$	2 4 3/8	2 4 3/8	2 4 1/2	2 4 5/8	2 4 1/2
Lissabon	d.p.escudo	31 1/8	31 1/8	30 3/4	31 1/2	31 1/8
Madrid	Peset. p. £	21.57 1/2	21.59	21.47	21.55	21.50
Montevideo..	d. p. peso	54 1/2	55 1/4	55 1/4	55 1/4	55 1/4
Montreal....	\$ per £	4.78 1/2	4.78 3/8	4.77 1/4	4.78 3/4	4.77 1/2
Petrograd ..	R. p. £ 10	170	171 7/8	170	173	170 1/4
R.d.Janeiro ¹⁾	d. p. milr.	13 1/8	13 7/16	13 7/16	13 3/4	13 3/4
Rome	Lires p. £	33.22 1/2	33.41	33.10	33.35	33.32
Shanghai ..	sh/d p. tael	3/6 3/4	3/6 1/2	3/6 1/2	3/6 1/2	3/6 1/2
Singapore ..	id. p. \$	2/4 3/16	2/4 3/16	2/4 1/8	2/4 9/32	2/4 9/16
Valparaiso ¹⁾	d.p.pap.p.	11 7/16	11 2 3/32	11 15/16	11 3 1/32	11 1 1/16
Yokohama ..	sh/d.p.yen	2/1 1/8	2/1 1/8	2/1 7/16	2/1 13/16	2/1 1/8

¹⁾ Noteeringen op 90 dagen.

GOLD EN ZILVER.

GOUBBEWEGING BIJ DE BANK VAN ENGELAND.

Sedert begin Augustus 1916 worden de dagelijksche ontvangsten en onttrekkingen van goud door de Bank van Engeland tijdelijk niet bekend gemaakt.

ZILVER.

	Noteering te Londen.	te New York.
2 Juni 1917	38 1/8	75 1/8
26 Mei 1917	37 7/8	74 3/8
19 " 1917	37 3/8	74 3/8
12 " 1917	38	74 3/8
5 " 1917	38	74 3/8
3 Juni 1916	31	64 3/4
5 Juni 1915	23 5/16	49 1/4
20 Juli 1914	24 1 1/16	54 1/8

NEDERLANDSCHE BANK.

VERKORTE BALANS OP 2 JUNI 1917.

Activa.		
Binnenl. Wis-	H.-bk. f	47.469.463,88 1/2
sels, Prom.,	B.-bk. "	244.134,98
enz. in disc.	Ag.sch. "	10.099.168,88 1/2
		f 57.812.767,75
Papier o. h. Buitenl. in		
disconto		—
Idem eigen portef. f		8.250.562,—
Af: Verkocht maar voor		
de bk. nog niet afgel. "		—
		" 8.250.562,—
Beleeningen	H.-bk. f	51.289.501,12
incl. vrsch.	B.-bk. "	2.929.749,23 1/2
in rek.-crt.	Ag.sch. "	36.900.718,68 1/2
op onderp.		
		f 91.119.969,04
Op Effecten	f	86.099.169,04
Op Goederen en Spec. "		5.020.800,—
		" 91.119.969,04
Voorschotten a. h. Rijk		" 7.299.423,72
Munten Muntmateriaal		
Munt, Goud	f	60.945.985,—
Muntmat. Goud		535.368.414,33 1/2
		f 596.314.399,33 1/2
Munt, Zilver, enz. "		7.497.136,07
Muntmat. Zilver .. "		—
		" 603.811.535,40 1/2
Effecten		
Bel. v. h. Res.fonds. f		5.188.306,—
id. van 1/2 v. h. kapit. "		3.940.905,62 1/2
		" 9.129.211,62 1/2
Geb. en Meub. der Bank		" 1.465.000,—
Diverse rekeningen		57.053.201,12 1/2
		f 835.941.670,66 1/2
Passiva.		
Kapitaal	f	20.000.000,—
Reservefonds		5.234.534,18 1/2
Bankbiljetten in omloop		757.087.995,—
Bankassignatiën in omloop		2.831.470,66
Rekening-Courant saldo's:		
Van het Rijk	f	—
Van anderen		49.135.330,42 1/2
		" 49.135.330,42 1/2
Diverse rekeningen		1.652.340,39 1/2
		f 835.941.670,66 1/2

Beschikbaar metaalsaldo

Op de basis van 2/3 metaaldekking

Minder bedrag aan bankbiljetten in omloop dan waartoe de Bank gerechtigd is ..

Bij vergelijking met den vorigen weekstaat blijken de volgende verschillen:

	<i>Meer</i>	<i>Minder</i>
Disconto's		11.748.714,70
Buitenlandsche wissels	140.250,—	
Beleeningen	5.813.427,42 1/2	
Goud	41.576,87 1/2	
Zilver	104.158,10 1/2	
Bankbiljetten	6.537.595,—	
Part. Rek.-Crt. saldo's ..		16.777.852,44

N.B. Uit de bekendmaking van den Minister van Financiën blijkt, dat uitstonden op:

	2 Juni 1917	26 Mei 1917
Aan schatkistpromessen ..	f 144.480.000,—	f 147.060.000,—
waarvan rechtstreeks bij de Ned. Bank geplaatst	" 44.000.000,—	" 55.000.000,—
Aan schatkistbiljetten ..	" 121.808.000,—	" 105.701.000,—
Aan zilverbons	" 20.406.437,50	" 20.190.076,50

OVERZICHT VAN DE VOORNAAMSTE POSTEN.

(In duizenden guldens.)

Data	Goud	Zilver	Bankbiljetten	Andere opeisbare schulden
2 Juni 1917	596.314	7.497	757.088	51.967
26 Mei 1917	596.273	7.393	750.550	68.471
19 " 1917	596.180	7.129	757.339	59.484
12 " 1917	595.635	7.022	767.982	42.903
5 " 1917	596.027	6.961	785.419	54.812
28 April 1917	596.527	6.858	773.592	62.604
21 " 1917	591.059	6.900	755.256	79.160
14 " 1917	590.555	6.856	755.372	80.222
7 " 1917	590.529	6.680	752.563	73.753
31 Maart 1917	590.515	6.917	745.649	79.535
24 " 1917	591.015	7.011	729.111	94.210
17 " 1917	592.024	6.876	731.798	90.624
10 " 1917	592.024	6.586	739.349	98.414
3 Juni 1916	542.893	5.947	645.484	64.648
5 Juni 1915	321.918	2.632	485.638	49.555
25 Juli 1914	162.114	8.228	310.437	6.198

Data	Disconto's		Beleeningen	Beschikbaar Metaalsaldo	Dekningspercentage
	Totaal	Hiervan Schatkistpromessen rechtstreeks			
2 Juni 1917	57.813	44.000	91.120	441.043	75
26 Mei 1917	69.561	55.000	85.307	438.932	74
19 " 1917	68.712	54.000	86.567	439.016	74
12 " 1917	71.345	55.000	88.760	439.551	74
5 " 1917	88.126	70.000	93.061	434.013	72
28 April 1917	85.942	69.000	88.693	435.216	72
21 " 1917	78.980	62.000	89.044	430.156	72
14 " 1917	77.830	60.000	88.379	429.372	71
7 " 1917	77.681	60.000	87.316	431.026	72
31 Mrt. 1917	77.537	60.000	86.848	431.495	72
24 " 1917	78.052	60.000	84.953	432.462	73
17 " 1917	79.044	60.000	86.300	433.516	73
10 " 1917	79.421	60.000	87.407	430.158	71
3 Juni 1916	31.992	11.300	72.186	405.991	77
5 Juni 1915	66.905	21.000	137.102	217.069	61
25 Juli 1914	67.947	14.300	61.686	43.521 ¹⁾	54

¹⁾ Op de basis van 2/3 metaaldekking.

JAVASCHE BANK.

OVERZICHT DER VOORNAAMSTE POSTEN.

(In duizenden Guldens.)

Data	Goud	Zilver	Bankbiljetten	Andere opeisb. schulden
3 Maart 1917	71.400	22.712	157.271	33.836
24 Febr. 1917	72.391	22.935	157.594	33.974
17 " 1917	72.498	22.232	159.163	35.822
10 " 1917	71.479	22.701	157.860	38.918
4 Maart 1916	48.293	33.232	141.050	30.659
6 Maart 1915	25.913	28.217	120.495	17.247
25 Juli 1914	22.057	31.907	110.172	12.634

Data	Disconto's	Wissels, buiten N.-Ind. betaalbaar	Beleeningen	Diverse rekeningen ¹⁾	Beschikbaar metaalsaldo	Dekningspercentage
3 Mrt. 1917	6.310	35.908	51.385	8.233	56.616	49
24 Feb. 1917	6.450	35.999	51.360	7.059	57.419	50
17 " 1917	6.513	36.170	54.164	8.137	56.246	49
10 " 1917	6.470	36.514	55.205	8.953	54.276	48
4 Mrt. 1916	6.098	16.901	44.842	26.606	47.183	48
6 Mrt. 1915	5.624	7.884	37.503	6.236	26.581	39
25 Juli 1914	7.259	6.395	47.934	2.228	4.842 ²⁾	44

¹⁾ Sluitpost der activa.

²⁾ Op de basis van 2/3 metaaldekking.

SURINAAMSCHE BANK.

OVERZICHT DER VOORNAAMSTE POSTEN.

(In duizenden guldens.)

Data	Metaal	Circulatie	Andere opeisb. schulden	Disconto's	Div. reke- ningen ¹⁾
24 Maart 1917 ..	762	1.043	1.104	939	360
17 " 1917 ..	750	1.053	1.048	939	281
10 " 1917 ..	737	1.083	1.002	940	265
3 " 1917 ..	735	1.090	969	948	259
25 Maart 1916 ..	970	895	835	928	560
27 Maart 1915 ..	1.259	990	1.331	821	646
25 Juli 1914 ..	645	1.100	560	735	396

¹⁾ Sluitpost der activa.

BUITENLANDSCHE BANKSTATEN.

Aan het eind van ieder kwartaal wordt een overzicht gegeven van enkele niet wekelijks opgenomen bankstaten.

I. BANK VAN ENGELAND.

WEEKSTAAT VAN 16 MEI 1917.

ISSUE DEPARTMENT.

Notes issued.. £ 70.971.155	Government Debt £ 11.015.100
	Other securities „ 7.434.900
	Gold coin and bullion „ 52.521.155
£ 70.971.155	£ 70.971.155

BANKING DEPARTMENT.

Capital..... £ 14.553.000	Government securities .. £ 44.963.406
Rest „ 3.160.915	Other securities „ 108.231.263
Public deposits „ 52.995.952	Notes „ 32.456.660
Other deposits „ 117.226.143	Gold and silver coin „ 2.319.624
Seven-day and other bills... „ 34.943	
£ 187.970.953	£ 187.970.953

Door het uitblijven der Engelsche bladen konden de cijfers van de twee laatste weekstaten hierboven niet worden opgenomen.

OVERZICHT VAN DE VOORNAAMSTE POSTEN.

Onderstaand overzicht bevat tevens de cijfers der door de Regeering uitgegeven currency notes van 1 £ en 10 sh. met het bedrag der gouddekking en der tot dekking aangewezen Government securities. De publicatie dezer cijfers geschiedt sedert 26 Augustus 1914.

(In duizenden p. st.)

Data	Metaal	Circulatie	Currency Notes.		
			Bedrag	Goudd.	Gov. Sec.
30 Mei 1917	55.100	39.015	***	***	***
23 " 1917	55.076	38.696	***	***	***
16 " 1917	54.841	38.514	155.948	28.500	124.168
9 " 1917	55.020	38.724	154.696	28.500	123.279
31 Mei 1916	60.215	35.389	118.550	28.500	83.775
2 Juni 1915	58.644	33.531	45.691	28.500	9.586
22 Juli 1914	40.164	29.317

Data	Gov. Sec.	Other Sec.	Public Depos.	Other Depos.	Re-serve	Dek- kings- percen- tage ¹⁾
30 Mei '17	45.080	115.055	57.439	119.481	34.535	19,50
23 " '17	45.044	117.611	47.120	131.604	34.830	19,50
16 " '17	44.963	108.231	52.996	118.231	34.776	20,43
9 " '17	45.049	111.480	54.173	119.376	34.745	20,02
31 Mei '16	38.187	72.653	53.534	82.858	43.276	31 ³ / ₄
2 Juni '15	51.043	138.883	131.753	84.025	43.563	21 ¹ / ₄
22 Juli '14	11.005	33.633	13.735	42.185	29.297	52 ³ / ₈

¹⁾ Verhouding tusschen Reserve en Deposits.

II. DUITSCHE RIJKBANK.

STAAT VAN 31 MEI 1917.

De biljetten zijn sedert den oorlog niet inwisselbaar.

Metallbestand	Mk. 2.567.128.000
davon Goldbestand	„ 2.533.211.000
Reichs- und Darlehenskassenscheine.....	„ 446.696.000
Noten anderer Banken	„ 2.211.000
Wechsel	„ 9.364.504.000
Lombardforderungen	„ 9.730.000
Effekten.....	„ 111.897.000
Sonstige Activa	„ 1.056.836.000
Grundkapital.....	„ 180.000.000
Reservefonds	„ 90.137.000
Notenumlauf	„ 8.285.154.000
Sonstige täglich fällige Verbindlichkeiten..	„ 4.538.163.000
Sonstige Passiva	„ 466.549.000

OVERZICHT VAN DE VOORNAAMSTE POSTEN.

Onderstaand overzicht bevat tevens het cijfer der uitgegeven Darlehenskassenscheine. De Scheine, welke niet in kas zijn bij de Reichsbank, circuleeren grootendeels onder het publiek. De Darlehenskassen zijn ingesteld op 11 Augustus 1914.

(In duizenden Mark)

Data	Metaal	Daarvan Goud	Kassen- scheine	Circu- latie	Dek- kings- percen- tage ¹⁾
31 Mei 1917	2.567.128	2.533.211	446.696	8.285.154	36
23 " 1917	2.561.582	2.533.168	522.360	8.132.076	38
15 " 1917	2.554.842	2.533.093	459.962	8.206.299	37
7 " 1917	2.550.502	2.532.916	469.176	8.303.592	36
31 Mei 1916	2.499.663	2.464.403	553.073	6.737.650	45
31 Mei 1915	2.431.515	2.379.455	445.306	5.317.878	54
23 Juli 1914	1.691.669	1.356.857	65.479	1.890.895	93

¹⁾ Dekking der circulatie door metaal en Kassenscheine.

Data	Wissels	Rek. Crf.	Darlehenskassenscheine	
			Totaal uitge- geven	In kas bij de Reichs- bank
31 Mei 1917	9.364.504	4.538.163	4.662.500	431.600
23 " 1917	9.220.050	4.640.678	4.573.700	504.500
15 " 1917	9.277.793	4.592.682	4.512.900	444.300
7 " 1917	8.710.561	3.952.098	4.512.100	454.500
31 Mei 1916	5.493.650	1.728.412	1.780.200	512.000
31 Mei 1915	4.147.639	1.506.861	1.134.000	417.000
23 Juli 1914	750.892	943.964

III. BANK VAN FRANKRIJK.

OVERZICHT VAN DE VOORNAAMSTE POSTEN.

Van 6 Aug. 1914 tot 28 Jan. 1915 werden geen staten gepubliceerd. De met * geteekende posten komen eerst sedert 28 Jan. 1915 in den weekstaat voor. De biljetten zijn sedert den oorlog niet inwisselbaar.

(In duizenden francs.)

Data	Goud	Waarvan in het Buitenland	Zilver	* Te goed in het Buitenland	* Buit.gew. voorsch. ald. Staat
31 Mei '17	5.273.661	2.033.741	257.601	766.576	10.500.000
24 " '17	5.269.156	2.033.740	257.493	660.437	10.400.000
17 " '17	5.264.420	1.948.706	257.232	760.437	10.300.000
10 " '17	5.258.602	1.948.706	257.074	761.170	10.100.000
2 Juni '16	4.739.234	—	352.336	701.340	7.600.000
3 Juni '15	3.916.432	—	375.321	806.472	5.600.000
23 Juli '14	4.104.390	—	639.620	—	—

Data als boven.	Wissels	* Uitge- stelde Wissels	Belee- ning	Bankbil- jetten	Rek. Crf. Parti- culieren.	Rek. Crf. Staat
462.395	1.231.625	1.128.453	19.394.509	2.628.814	81.205	
483.356	1.234.245	1.129.851	19.344.045	2.511.567	67.839	
545.625	1.240.905	1.139.976	19.275.171	2.518.154	31.756	
442.148	1.513.782	1.203.646	15.531.129	2.105.963	54.716	
261.854	2.375.142	617.305	11.926.254	2.111.518	74.268	
1.541.080	—	769.400	5.911.910	942.570	400.560	

IV. RUSSISCHE STAATSBANK.

OVERZICHT DER VOORNAAMSTE POSTEN.

De post „Schatkistbiljetten" komt eerst sedert 14 November 1914 n. st. in den weekstaat voor. De biljetten zijn niet inwisselbaar.

(In millioenen Roebel).

Data n. st.	Goud	Tegoed i/h buit- tenland	Zil- ver	Schat- kistbil- jetten	Dis- conto's en belee- ningen	Circu- latie	Rek. Cou- rant
31 Mei '17	1.480	2.119	123	9.054	1.295	11.765	2.399
14 „ '17	1.478	2.119	119	9.101	1.014	11.457	2.376
6 „ '17	1.480	2.119	123	9.243	964	11.316	2.598
29 Apr. '17	1.480	2.119	122	9.373	939	11.187	2.669
21 Mei '16	1.630	1.315	62	3.572	1.229	6.261	1.775
21 Mei '15	1.571	139	55	1.617	866	3.397	1.374
21 Juli '14	1.601	144	74	757	1.634	1.099

V. BELGIË.

Van de Nationale Bank van België, die haar goudvoorraad naar Londen heeft overgebracht, zijn sedert 6 Augustus 1914 geen weekstaten openbaar gemaakt.

De Société Générale de Belgique is einde 1914 met de functie van circulatiebank belast. Het Notendepartement dezer bank publiceert wekelijks verkorte balansen. De biljetten zijn niet inwisselbaar.

OVERZICHT VAN DE VOORNAAMSTE POSTEN.

(In duizenden francs.)

Data	Metaal incl. buit- saldi	Beleen. van buit- voracr.	Beleen. van prom. d. provinc.	Binn. wissels en beleen.	Circu- latie.	Rek. Crt. saldi.
31 Mei 1917	382.327	87.614	480.000	81.134	913.870	107.341
24 „ 1917	381.754	87.543	480.000	73.042	913.401	99.173
17 „ 1917	382.262	87.368	480.000	76.828	917.730	98.999
11 „ 1917	380.244	87.057	480.000	76.497	916.205	97.891
30 Mei 1916	253.629	65.371	480.000	61.114	699.996	147.366
3 Juni 1915	75.182	9.438	240.000	23.642	254.567	93.661

VI. VEREENIGDE STATEN VAN NOORD-AMERIKA.

FEDERAL RESERVE BANKS.

In werking getreden op 16 November 1914.

OVERZICHT DER VOORNAAMSTE POSTEN.

(In duizenden dollars.)

Data	Goud	Zilver	Wissels	Deposito's	Circu- latie	Dekkings- Percent- tage 1)
27 Apr. '17	522.236	30.340	106.443	819.474	18.226	68,6
20 „ '17	539.633	24.462	102.662	784.572	16.459	71
13 „ '17	539.074	21.136	102.613	783.789	13.014	71,2
6 „ '17	565.102	19.110	100.663	804.680	14.295	73
28 Apr. '16	311.182	12.011	69.033	453.671	10.520	70
30 Apr. '15	238.228	26.518	36.586	294.832	11.038	80

1) Gouddekking van deposito's en circulatie na aftrek van de posten tusschen de banken onderling.

VEREENIGDE NEW YORKSCHE BANKEN EN TRUST
MAATSCHAPPIJEN.

OVERZICHT DER VOORNAAMSTE POSTEN.

(Gemiddelden in duizenden dollars.)

Data	Reserve	Deposito's	Circulatie	Beleeningen en disconto's	Surplus Reserve
2 Juni '17	738.580	3.809.600	29.180	3.718.650	113.820
26 Mei '17	762.210	3.833.540	28.790	3.670.020	133.880
19 „ '17	763.440	3.776.310	28.690	3.621.400	146.630
12 „ '17	737.220	3.849.510	28.740	3.581.170	123.980
3 Juni '16	637.140	3.520.850	31.550	3.400.030	59.940
5 Juni '15	597.980	2.501.710	37.880	2.440.290	188.630
25 Juli '14	467.880	1.958.320	41.730	2.057.570	26.170 1)

1) Op basis van 25 % van alle deposito's.

EFFECTENBEURZEN.

Amsterdam, 4 Juni 1917.

In den internationalen politieken toestand is in de afgelopen week weinig wijziging gekomen.

Hoewel alom bij de volkeren in de geallieerde landen de gezondheid om vrede te sluiten stijgt, zijn hunne regeeringen ook thans nog niet geneigd gevolg te geven aan hunne wenschen.

Brazilië heeft nog een stap verder in de richting van den oorlog gedaan. Thans is nl. officieel besloten de neutraliteit in het Duitsch-Amerikaansche conflict op te geven. Terwijl voorts vermelding verdient de aanneming van het wetsontwerp waarbij het gebruik maken van de Deutsche schepen die in de Braziliaansche havens liggen, wordt toegestaan. Voor de Deutsche en Oostenrijksche Scheepvaart-maatschappijen die, volgens eene specificatie in een der Deutsche bladen voorkomende, in totaal resp. 235.000 ton en 18.600 ton aan schepen in de Braziliaansche havens hebben liggen, kan dit een nieuwe gevoelige slag beteekenen, daar deze schepen, evenals die welke in de havens der Vereenigde Staten werden in beslag genomen, gebruikt zullen worden om voorraden aan de Geallieerden te brengen en derhalve kans loopen om te worden getorpedeerd. In dit geval is het wel niet te verwachten dat de Deutsche eigenaars bij den vrede voor aldus verloren gegane schepen schadevergoeding zullen verkrijgen. Van den genoemden tonnenmaat komen 70.850 ton op rekening der Hamburg-Südamerikanische Dampfschiffahrtgesellschaft, 41,650 ton voor de Norddeutsche Lloyd en 58.500 ton voor de Hamburg-Amerika Lijn.

In weerwil hiervan waren scheepvaart-aandeelen te Berlijn in de afgelopen week eerder vast gestemd, zoodat zij hunne koersen gemakkelijk hebben kunnen handhaven. Ook de meeste overige inheemsche fondsen waren prijshoudend. Russische bankaandeelen waren echter flauw gestemd. Die der Petersburger Internationale Handelsbank daalden van 184 tot 178½, die der Russische Bank voor Buitenland-schen Handel van 168 op 159½.

Daar waar de kans op een spoedigen vrede thans wel zeer klein lijkt, trokken oorlogsfondsen te New York in de afgelopen week groote belangstelling. Hoewel af en toe door baisse-speculanten belangrijke blanco verkoopen werden uitgevoerd kon het aangeboden materiaal gemakkelijk worden geabsorbeerd. Slechts voor sommige spoorwegwaarden was de stemming minder gunstig, aangezien geruchten in omloop werden gebracht volgens welke een gedeelte der kortelings door de Interstate Commerce Commission toegestane tariefverbeteringen niet in toepassing zou worden gebracht.

Te onzent heeft de effectenmarkt in de afgelopen week een kalm verloop aan eene vaste houding gepaard. Zoo goed als voortdurend was de ondertoon der markt gunstig.

Onze locale markt ondervond niet geringen steun van betere berichten omtrent den toestand onzer scheepvaart. Werkte de aankomst te Rotterdam in de laatste dagen der Meimaand van een aantal met regeeringsgraan beladen schepen reeds bemoedigend, ook omtrent de uitgaande vaart kwamen in de afgelopen berichtperiode optimistische opvattingen in omloop. Het aangekondigde vertrek van eenige schepen der Stoomvaart-Mij. Nederland vooral, deed de hoop op herstel van de geregelde verbinding met Nederlandsch-Indië verlevendigen. Dit zou natuurlijk direct een gunstig gevolg voor onze koloniale ondernemingen hebben en hierdoor wordt tevens de vaste stemming voor verschillende cultuurwaarden, welke in de laatste dagen tot uiting kwam, verklaard.

In de scheepvaartafdeeling stonden ditmaal inplaats van het hoofdfonds, het aandeel Holland-Amerika-Lijn, eerder de aandeelen der Koninklijke Hollandsche Lloyd en der Koninklijke Paketvaart-Mij. op den voorgrond. Voor deze laatste werd aangevoerd dat zij, al kan de Maatschappij uit hoofde van lagere prijzen dan thans buiten de Indische wateren, alwaar zij haar bedrijf uitoefent, te bedingen zijn, niet op zoo hooge inkomsten bogen als verscheidene andere maatschappijen, zij voor hare schepen evenmin gevaar van torpedeeren loopt en dus aan minder slechte kansen is blootgesteld dan die maatschappijen welke schepen de Europeesche wateren niet kunnen mijden. Tot flink stijgende koersen werden deze aandeelen uit de markt genomen, terwijl op enkele dagen ook voor de oprichtersbewijzen belangstelling bestond, waardoor deze bijv. den 1en Juni tot f 2800 per stuk werden omgezet na den vorigen dag nog a f 2300 te zijn verhandeld. Verder werden ook de aandeelen Kon. Ned. Stoomboot-Mij., Nederl. Scheepvaart Unie, Java-China-Japan Lijn — welke laatste vooral sedere

langen tijd waren veronachtzaamd — en Stoomvaart-Mij. Nederland, eveneens tot stijgende prijzen, gekocht. Voorts was in aandelen „Noordzee” wederom eene flinke rijzing te bespeuren.

Rubberaandelen werden in de afgelopen week op zeer bescheiden schaal omgezet. De grondtoon voor deze waarden was evenwel, in sympathie met de overige *cultuurandelen*, gunstig. Deze laatste werden opnieuw, vooral tegen het einde der week tot hogere prijzen gezocht, waarbij de aandelen Cultuur-Maatschappij der Vorstenlanden en Java-sche Cultuurmij. naar voren kwamen. Voor laatstgenoemd fonds lokte ook het pas verschenen zeer gunstige jaarver-slag over 1916 tot koopen. De exploitatiewinst der maatschappij bedroeg, na aftrek der geraamde oorlogswinstbe-lasting: f 3.894.731 (v. j. f 1.921.339). De totale suiker-productie beliep 767.800 picols, welke gemiddeld per picol f 12,92 oprachten (v. j. f 10,42). De kostprijs was iets hooger dan verleden jaar, kwam n.l. uit op f 7,85 per picol tegen f 7,43. Als slotdividend wordt 52 pCt. uitgekeerd, zoodat de geheele uitkeering over het boekjaar 1916 72 pCt. zal hebben bedragen.

Tabaksaandelen verkeerden ook in de afgelopen week in eene gunstige houding, die evenwel voor de meeste soor-ten niet tot het einde toe gehandhaafd bleef. Toch konden verschillende aandelen, zooals Deli-Maatschappij en Senem-bah per saldo koerswinst boeken. Aandelen Amsterdams-Serdang Tabak, in den aanvang tot hogere prijzen opge-nomen, waren in de tweede helft der week lager aange-boden. Het dividend van 5,16 pCt. beantwoordde n.l. niet aan de verwachtingen die door de snelle rijzing van nog maar kort geleden in het leven geroepen waren. Aandelen Padang Tabak bij geringen handel hooger in koers.

Oliewaarden lagen doorgaans zeer kalm en trokken, op aandelen Perlak-Petroleum na, zelden de aandacht. Voor de genoemde aandelen bestond aanvankelijk eene vaste stemming, daar verwacht werd dat aandeelhouders voor-stellen zouden doen tot wijziging der winstverdeling te hunnen gunste. Nadat evenwel in de op 31 Mei j.l. gehouden algemeene vergadering van aandeelhouders een voorstel tot verlagings der tantièmes van directeuren en commissarissen was besproken, reageerde het fonds niet meer. Heden bestond wat meer vraag voor aandelen Koninklijke en Gecon-solideerde Holl. Petroleum.

	29 Mei.	1 Juni.	4 Juni.	Rijzing of daling.
Ned. Ind. Handelsbank	243 3/4	247 1/4	247	+ 3 1/4
Nederl. Handel-Mij.	194 1/2	199 3/8	199	+ 5 1/2
Amsterd. Superfosfaatfabr.	154 1/2	157	164 1/4	+ 9 3/4
Insulinde Oliefabriek Nieuwe	215	—	230	+ 15
R. S. Stokvis & Zonen	359	360	366	+ 7
Cult.-Mij. der Vorstenlanden	232 3/4	233 1/2	233 1/2	+ 3/4
Handelsver. Amsterd.	428	434	433	+ 5
Javasche Cultuur-Mij.	416 3/4	429 3/4	431	- 14 1/4
Kon. Petroleum-Mij.	546	539	543	- 3
Amsterdam Rubber-Mij.	236 1/2	239 1/4	235 1/2	- 1
Holland-Amerika-Lijn	353 1/2	357 1/2	362 1/4	+ 8 3/4
Kon. Hollandsche Lloyd	175 3/4	180 3/4	181 1/2	+ 5 3/4
Kon. Ned. Stoomboot-Mij.	227 3/8	231 3/4	235 7/8	+ 8 1/4
Deli-Maatschappij	500	510	503	+ 3

In onze *Amerikaansche afdeeling* was het publiek, hoe-wel hier en daar eenig fonds werd gekocht, tot de hogere koersen toch gewoonlijk afgever.

	29 Mei.	1 Juni.	4 Juni.	Rijzing of daling.
American Car & Foundry	73 1/2	74 3/4	76 1/4	+ 2 3/4
Un. States Steel Corp.	122 7/16	123 3/4	121 7/16	+ 1
Atchison Topeka	101 11/16	100 3/8	101	- 1 1/16
Southern Pacific	94	92 5/8	92 1/2	- 1 1/2
Union Pacific	139 1/4	139 1/2	139 15/16	+ 1 1/16
Int. Merc. Marine afgest.	32 11/16	32 7/16	31 3/4	- 1 3/16
„ „ „ „ pref.	89	87 5/16	87 5/8	- 1 3/8

Op *emissiegebied* blijft het nog steeds levendig. De in de afgelopen week aangekondigde uitgiffen zijn van be-trekkelijk geringen omvang. Heden werden f 1.000.000 5 pCt. obl. der Semarang-Cheribon Stoomtram Mij. (deel uitmakende van de obligatie-leening 1913) à 100 pCt. ter inschrijving aangeboden. Op het oogenblik dat wij dit schrijven is het resultaat der inschrijving nog niet bekend. Evenwel mag worden aangenomen, dat het bedrag van f 1 miljoen talrijke malen door het totaal der inschrijvin-gen wordt overschreden, zoodat de toewijzing een zeer ge-ringe zal zijn. Op 7 dezer worden f 400.000 gewone aan-deelen van Allan & Co's Fabriek van Meubelen en Spoor-wegmaterieel à 108 pCt. en f 500.000 4 1/2 pCt. pandbrieven van het Noordhollandsch Grondcrediet te Alkmaar à 98 1/2 pCt. aangeboden, terwijl op 8 dezer de inschrijving open

staat op f 200.000 aandelen van A. Hillen's Sigaren en Tabaksfabriek te Delft.

De geldmarkt is ook in de afgelopen week ruim gebleven. De notering voor prolongatie steeg niet boven 2 3/4 pCt. en was heden 2—2 1/4 pCt.

	29 Mei.	1 Juni.	4 Juni.	Rijzing of daling.
5 % Ned. Werk. Schuld.	101 1/2	101 5/16	101 5/8	+ 1/8
4 1/2 % „ „ „ 1916	101	101 1/4	101 7/16	+ 7/16
4 % „ „ „ 1916	94	94 7/16	94 3/16	+ 5/16
3 1/2 % „ „ „	83 3/16	83 3/8	83 3/4	+ 3/16
3 % „ „ „	73 15/16	73 1/8	73 3/4	+ 3/16
5 % Oost-Indië 1915	100 15/16	100 15/16	101	+ 1/16
5 % Rusland 1906	73 1/8	74 7/8	74 7/8	+ 1 1/4
4 1/2 % Iwagorod Dombrowa	69	71 1/8	70	+ 1
4 % Rusland Cons. 1880	61	61 7/16	60 1/4	- 3/4
4 % Rusland bij Hope & Co.	61 15/16	62 1/16	62 1/16	+ 1/4
5 % Brazilië 1913	63	62 3/8	62 3/8	- 3/8

GOEDERENHANDEL.

GRANEN.

4 Juni 1917.

Tarwe. De zichtbare voorraad in de Ver. Staten is in de afgelopen week toegenomen. Hiertegenover staat weliswaar een afname in Canada van bijna dezelfde hoeveelheid, doch het is zonder twijfel alleszins bevredigend, dat in dezen tijd van het jaar de totale zichtbare voorraad van Noord-Amerika gedurende een week niet afneemt; te meer geldt dit waar de verschepingen naar Europa nu reeds 2 weken zeer ruim waren. Blijkbaar valt het restant van den oogst mede, een verschijnsel, dat zich nog al vaak voordoet bij zoogenaamd kleine oogsten. De aanvoeren waren deze week dan ook zeer ruim; herhaaldelijk overtroffen zij de aanvoeren op den overeenkomstigen datum van het vorige jaar. Onder dezen invloed zijn de prijzen tot 31 Mei sêcher blijven dalen, doch sedert dien toonen zij een hard-nekkige neiging tot stijgen, zoodat de Juli-termijn van het laagste punt \$ 1,94 wederom tot \$ 2,15 is opgelopen en September van \$ 1,80 tot \$ 1,95. Over het algemeen blijven de berichten over den nieuwen oogst nu gunstig. In Canada is de uitzaai wat kleiner dan verleden jaar; in de Vereenigde Staten is de uitzaai van zomertarwe evenwel grooter. Met belangstelling mag men dezer dagen het oogst-bericht tegemoet zien. Uit Indië en Australië blijven de meest gunstige berichten komen en indien men het scheep-vaartvraagstuk voor het vervoer uit die landen kan oplos-sen, zal men voorloopig zeer gunstige wereldverschepingen kunnen verwachten. Ook in Europa is het weer gunstig voor den groeienden oogst, ofschoon in verschillende streken naar meer neerslag verlangd wordt. In Argentinië blijven niettegenstaande het uitvoerverbod de prijzen van tarwe stijgen.

Maïs. Dit artikel heeft in Noord-Amerika de prijsbe-weging van tarwe vrijwel gevolgd. Ook op 31 Mei was het laagste punt bereikt en de prijzen hebben zich sedert dien standvastig omhoog bevogen. Het verbruik van maïs schijnt zeer groot te blijven en niettegenstaande de groote binnen-landsche aanvoeren is de zichtbare voorraad nog iets afge-nomen. De berichten voor den nieuwen oogst luiden tot nu toe vrij algemeen zeer gunstig en behoudens lateren tegenslag mag men een grooten maïsoogst verwachten, het-geen een welkome reserve zou zijn voor een eventueel te kleinen tarweoogst. In Argentinië is de stemming uiterst vast, er is wederom vraag ontstaan voor export en nu blij-ken de aanwezige voorraden en het geschatte overschot van den nieuwen oogst, onvoldoende om een opwaartsche prijs-beweging tegen te gaan. Het is zeer wel mogelijk, dat Argentinië zich binnen niet al te langen tijd verplicht zal zien, den uitvoer van maïs stop te zetten.

Gerst. In Noord-Amerika zijn in het binnenland de prijzen aanmerkelijk gedaald tengevolge van ruime aanvoeren; ook nieuwe oogst is al spoedig verkrijgbaar in Cali-fornia, doch met het ongeregelde spoorverkeer, kan het nog vrij lang duren voor ook aan de Atlantische zeehavens de aanvoeren ruim worden. Er was vrij goede vraag voor export.

Ook haver toonde in de laatste dagen een vastere nijging. De aanvoeren schijnen in Noord-Amerika nog steeds ruim voldoende voor het verbruik te zijn.

Lijnzaad. Ofschoon dit artikel voor een heel ander doel gebruikt wordt dan tarwe, zijn toch ook de prijzen van lijnzaad sterk onderhevig geweest aan de fluctuaties van tarwe. De algemeene speculatiegeest heeft tengevolge gehad, dat er aanvankelijk veel van dit artikel gekocht werd en later wederom verkocht werd toen de prijzen van tarwe begonnen te dalen. Intusschen blijven de vooruitzich-

Noteringen.

Data	Chicago			Buenos Ayres *)		
	Tarwe Juli	Maïs Juli	Haver Juli	Tarwe Juni	Maïs Juni	Lijnzaad Juni
4 Juni '17	215	148	58	18,80	13,40	26,—
28 Mei '17	205	141 1/4	59	17,90	12,05	26,—
6 Juni '16	105 3/4	70 1/2	40	7,05	4,00	10,80
4 Juni '15	116 3/4	73 1/8	47 1/4	12,65	4,85	11,30
4 Juni '14	86 3/8	69 3/4	39 3/4	9,15 3)	5,25 3)	13,25 3)
20 Juli '14	82 1)	56 3/8 1)	36 1/2 1)	9,40 3)	5,38 3)	13,70 3)

1) per Dec. 2) per Sept. 3) per Juli.

*) De noteringen van Buenos Ayres zijn van 26 Mei en 2 Juni.

Loco-prijzen te Rotterdam/Amsterdam.

Soorten.	4 Juni 1917	28 Mei 1917	5 Juni 1916
Tarwe	588,— ¹⁾	588,— ¹⁾	368,— ¹⁾
Rogge (No. 2 Western) ..	nom.	nom.	nom.
Maïs (La Plata)	345,— ¹⁾	345,— ¹⁾	255,— ¹⁾
Gerst (46 lb. feeding)....	345,— ¹⁾	345,— ¹⁾	367,—
Haver (38 lb. white clipped)	20,— ¹⁾	20,— ¹⁾	17,10
Lijnkoeken (Noord-Amerika van La Plata-zaad)	200,— ¹⁾	200,— ¹⁾	nom.
Lijnzaad (La Plata).....	nom.	nom.	495,—

1) Regeeringsprijs.

AANVOEREN in tons van 1000 K.G. voor verbruik in Nederland.

Artikelen.	Rotterdam			Amsterdam			Totaal	
	27 Mei-3 Juni 1917	Sedert 1 Jan. 1917	Overeenk. tijdvak 1916	27 Mei-3 Juni 1917	Sedert 1 Jan. 1917	Overeenk. tijdvak 1916	1917	1916
Tarwe.....	37.926	211.820	263.629	7.054	31.072	4.685	342.892	268.314
Rogge	—	8.465	12.027	—	—	525	8.465	12.552
Boekweit	—	2.314	5.539	—	—	500	2.314	6.039
Maïs	—	78.261	99.052	—	54.349	55.302	132.610	154.354
Gerst	—	22.949	42.119	—	9.563	4.549	32.512	46.668
Haver	—	10.025	22.385	—	15.042	4.218	25.067	26.803
Lijnzaad	—	8.322	41.996	—	7.560	32.790	15.882	74.786
Lijnkoek.....	—	19.432	80.500	—	20.576	4.165	40.008	84.665
Tarwemeel	5.017	12.957	2.430	1.779	3.051	—	16.008	2.430

AANVOEREN in tons van 1000 K.G. voor België.

Tarwe	—	113.032	317.969	—	—	—	113.032	317.969
Maïs	—	7.479	46.697	—	—	—	7.479	46.697

ten voor het aanstaande seizoen alles behalve rooskleurig, vooral daar er sterken drang op de boeren is uitgeoefend om vooral tarwe te zaaien, hetgeen dan o.a. ten koste van lijnzaad zou komen. Aan den anderen kant is het voorjaar zeer laat geweest en in sommige streken werd het ongetwijfeld te laat om nog tarwe te zaaien. In die streken is men waarschijnlijk tot den uitzaai van lijnzaad overgegaan, dat belangrijk later gezaaid kan worden met kans op een goeden oogst.

Buitenlandsche granen in Nederland.

Ook in de afgelopen week zijn de aanvoeren van tarwe wederom zeer ruim geweest en waar het verbruik hier te lande door de rantsoeneering en door de bijmenging van het meel met aardappelmeele en maïsmeel sterk verminderd is, kan men als zeker aannemen, dat wij op dit oogenblik over een zeer ruimen voorraad beschikken. In de maand Mei werd ruim 130.000 tons aangevoerd, tegen een totalen aanvoer in de maanden Februari tot en met April van circa 60.000 tons. Waarschijnlijk bedraagt het verbruik in deze tijden niet veel meer dan 7000 tons per week, zoodat de aanvoer in Mei voor ruim 18 weken voldoende zou zijn geweest. Onze Regeering is dan nu ook begonnen om voor de kortelings uitgevaren stoombooten veevoeder te koopen en een aantal ladingen werd in de afgelopen week door de Regeering aangekocht, terwijl ook de zich nog in Amerika bevindende, zeer aanzienlijke voorraden zeer spoedig verscheept zullen worden. Weliswaar heeft men in den laatsten tijd de voorraden van veevoeder vrijwel op hetzelfde peil weten te houden, doch dit is het gevolg van het feit, dat er bijna niets gedistribueerd werd, welk middel natuurlijk een zeer bedenkelijken kant heeft. Waar een belangrijk deel van de Nederlandsche tonnenmaat ook voor andere doeleinden beschikbaar gesteld moet worden, mag men niet op zeer groote aanvoeren rekenen voor den aanstaanden winter en zal men nog langen tijd zeer zuinig moeten blijven.

METALEN.

Loco-Noteringen te Londen:

Data	IJzer Clev. No. 3	Koper Standard.	Tin	Lood	Zink
1 Juni 1917..	nom.	130.-/-	248.-/-	30.10/-	—
25 Mei 1917..	nom.	130.-/-	253.17/6	30.10/-	—
2 Juni 1916..	nom.	121.-/-	185.15/-	32.-/-	70.-/-
4 Juni 1915..	65/4	81.2/6	162.5/-	23.-/-	97.-/-
20 Juli 1914..	51/4	61.-/-	145.15/-	19.-/-	21.10/-

WOL.

Waar in Engeland alle wol (producten en halfproducten) onder de controle van de regeering is, kan men niet van een markt te Bradford spreken. Alles wat gezegd kan worden is, dat zoo er vrije goederen waren, de transacties belangrijk zouden zijn, bij vaste prijzen. Hier volgen nominale noteringen.

Noteringen te Bradford:

Data	64 average	Colonial carded			
		56	50	46	40
25 Mei 1917.....	72	57	45	38	32
18 „ 1917.....	72	57	45	38	32
26 Mei 1916.....	47 1/2	38	32 1/2	28 1/2	25

De markt te Boston is zeer levendig bij voortdurende prijsstijging. De groote firma's trachten reeds te contracteeren voor wol van de nieuwe productie te La Plata en aan de Kaap, gelet de zeer groote behoefte van de industrie. Er is overigens sprake van dat na 1 Juli een invoerrecht van 10 % ingesteld zal worden.

Naar het gerucht verluidt, zijn de twee Nederlandsche schepen, die sedert Februari te Vigo werden opgehouden en die ongeveer 2500 balen voor de Nederlandsche industrie aan boord hebben (ten onrechte vermeldden wij onlangs 7000 balen), op het punt de reis voort te zetten, zoo dit sedert niet reeds heeft plaats gehad. Wanneer van dit bericht bevestiging zoude komen, zal deze ongetwijfeld met groote voldoening door de industriëlen ontvangen worden, die ongeduldig den aanvoer van hunne grondstoffen tegemoet zien.

KAPOK.

(Opgave van de Makelaars Gebrs. van der Vies, Amsterdam.)

Kapakstatistiek op 31 Mei 1917.

Importeurs:	Voorr. 1 Jan. 1917.	Aanv. tot 31 Mei.	Verk. tot 31 Mei.	N.O.T. Voorr.
Amsterdam-Bat. Hsvg. ..	—	187	187	—
H. G. Th. Crone.....	—	1367	1367	—
Edgar & Co.....	617	1832	2449	—
Landbouw-Mij. Geboegan.	—	190	90	100
Landbouw-Mij. Ngobo....	—	388	388	—
Mirandolle Voute & Co..	133	205	338	—
Weise & Co.....	—	510	510	—
	750	4679	5329	100

Prijs van prima N. O. T.

Kapok op 31 Mei

90	a 100	cts. in 1917				
51	a 52	cts. in 1916	4253	19426	16341	7338
34	a 35	cts. in 1915	6579	51533	44453	13659
39	a 39 1/2	cts. in 1914	6733	44490	46451	4772
45	a 45 1/2	cts. in 1913	3053	39031	29759	12325
48 1/2	a 49 1/2	cts. in 1912	4178	30094	49134	5112
47 1/2	a 48	cts. in 1911	798	30694	28619	2873
40		cts. in 1910	13274	26151	32337	7088
33 1/2	a 34 1/2	cts. in 1909	14729	31643	30996	15376
34	a 35	cts. in 1908	15560	31899	30949	16510

KATOEN.

Noteringen voor Loco-Katoen.

(Middling Uplands.)

	1 Juni '17	25 Mei '17	18 Mei '17	1 Juni '16	1 Juni '15
New York	22,65 c	21,95 c	20,80 c	12,70 c	—, — c
Liverpool	21,44 d	13,40 d	13,26 d	8,56 d	5,35 d

Ontvangsten in, en uitvoeren van Amerikaansche havens.
(In duizendtallen balen.)

	1 Aug. '16	Overeenkomstige perioden	
	tot 18 Mei '17	1915-'16	1914-'15
Ontvangsten Gulf-Havens..	4780	4476	6944
" Atlant. Havens	1906	2402	3563
Uitvoer naar Gr. Brittannië	2336	2237	3485
" " 't Vasteland.	1973	2114	3683
" " Japan etc...	464	398	437

Voorraden in duizendtallen	18 Mei '17	18 Mei '16	18 Mei '15
Amerik. havens.....	926	1167	1200
Binnenland.....	813	704	619
New York	68	229	231
New Orleans	266	288	282
Liverpool	575	728	—

Marktbericht van de Heeren Sir Jacob Behrens & Sons,
Manchester dd. 9 Mei 1917.

Gunstige weerberichten veroorzaakten in het begin van de week eenig aanbod uit het Zuiden, zoodat prijzen van Amerikaansche katoen ook lager waren; op berichten van kouder weer reageerde de markt weder, zoodat prijzen ten slotte slechts weinig veranderd zijn. De markt staat thans zeer onder den invloed van de berichten zoowel over de nieuwe oogst als over de politieke toestand en daar deze berichten natuurlijk sterk varieren, mag men voorloopig ook wel op hevige marktfluctuaties voorbereid zijn. Egyptische katoen is ook onregelmatig in prijs, en tenslotte opnieuw hooger.

In Amerikaansche garens is wel iets meer gedaan, voornamelijk in medium en grove nummers voor binnenlandsch gebruik; de algemeene toestand is echter niet gunstig en men tracht daarin tegemoet te komen door de fabrieken met Pinksteren tien dagen stil te zetten. Dit is zeker beter dan zoodaals thans voorraden op te hoopen tegen verliesgevendende prijzen. De beste exportvraag komt nog van Frankrijk, naar welk land ook verschepingen geregeld kunnen geschieden. Men koopt daar hoofdzakelijk 16er, zoowel in cops als in bundels, getwijnde Amerikaansche garens tusschen 24er en 36er en kleine hoeveelheden Egyptische garens. Bovendien is nog al wat gedaan voor Zuid-Amerika, terwijl Indië en China uitsluitend reflecteeren op gebleekte en geverfde garens. De Continentale markten zuchten nog onder de scheepvaartmoeilijkheden en hooger molest-premies. Egyptische garens zijn zeer onregelmatig in prijs, en alleen die spinners, die ruwe katoen in voorraad hebben, kunnen nog orders aannemen tegen de tegenwoordige prijzen, die in vele gevallen 3 a 6 pence beneden de pariteit zijn van den prijs voor Egyptische katoen. Behalve eenige speciale kwaliteiten voor Regeerings-orders, heeft de vraag naar Egyptische garens ook slechts weinig te beteekenen.

De doekmarkt is nog verre van gunstig: orders van het Verre Oosten zijn zeer schaarsch en fabrikanten voor die markten hebben in vele gevallen zooveel getouwen stil staan, dat zij er reeds over denken om hunne weverijen geheel te sluiten. Wel zijn er weer meer orders van Indië, doch prijzen zijn in de meeste gevallen veel te laag; van China zijn de berichten echter iets gunstiger en er zijn zelfs eenige orders tot stand gekomen. De kleinere markten blijven op zeer bescheiden schaal in de markt. Wel zijn

er meer Regeeringsorders en wat binnenlandsche vraag, doch dit komt slechts enkelen ten goede, daar de meeste weverijen hierop niet zijn ingericht. Er is verder groote schaarschte aan sterkerijmaterialen en men vreest, dat dit nog erger zal worden. Ook vragen de wevers weer een loonsverhoging tengevolge van de duurdere prijzen der eerste levensbehoefden.

RUBBER.

De noteringen bleven in de afgelopen week wederom nagenoeg onveranderd. Zoodra de prijzen ook maar eenigszins een opwaartsche beweging toonen, treedt direct de reactie in.

Er bestond eenige belangstelling voor de Juli/Dec. positie en men betaalde zelfs een premie boven loco.

De week sluit kalm.

Noteringen:

Prima Hevea Crêpe loco/Juni 3/-	einde vorige week 3/- 1/2
Juli/Dec.	3/- " " " 3/- 1/4
Hard fine Para	3/2 " " " 3/1 1/4

JAVA KINABAST.

(Opgave van het Kina-Bureau).

De Unit-Limite voor den verkoop der Pharmaceutische Basten voor de veiling van 14 Juni 1917 is vastgesteld op: 20,22 Cts. per 1/2 K.G.

SUIKER.

Ook gedurende de afgelopen week werd aan onze markt geen Bietsuiker verhandeld. In overeenstemming met den wensch der Regeering besloot de Amsterdamsche Liquidatie Kas voorloopig geen noteringen voor disponibile bietsuiker vast te stellen ten einde den speculatieven handel zooveel mogelijk te beperken.

Op Java is de markt intusschen verder gedaald en bestaat tot de verlaagde prijzen meerdere belangstelling van de zijde van exporteurs. Tot resp. f 12 1/2 en f 11 zouden waarschijnlijk groote partijen Superieur en No. 16 en hooger te plaatsen zijn, doch werden nog geen afdoeningen op deze basis gerapporteerd. De groote Chineesche houders geven voorloopig de voorkeur aan opslag en blijft het te bezien hoe lang zij dit kunnen volhouden. De fabrikanten zullen voornamelijk wel geen druk op de markt uitoefenen; hun onverkocht restant bepaalt zich tot latere leveringen, buitendien hebben de meesten hunner over opslagruimte te beschikken.

In Amerika bleef de markt geheel onveranderd. De stemming is kalm doch prijshoudend. De aanvoeren der week eindigende 17 Mei bedroegen 72.000 tons, de versmeltingen 68.000 tons en de voorraden 355.000 tons tegen 168.000 en 351.000 tons in 1916 en 1915.

Cuba-statistiek:

	1916/17	1915/16	1914/15
Ontv. der week tot 12 Mei.	88.975*	105.229	106.000 tons
Totaal sedert 1 Dec. 1916	1.802.499*	2.543.556	1.979.786 "
Werkende fabrieken....	?	89	154 "
Export d. week tot 12 Mei	64.000	97.842	74.000 "
Totaal sedert 1 Dec. 1916	1.103.823	1.600.407	1.234.040 "
Totaal voorraad op 14 Mei	608.000	942.333	713.000 "
V.S. exp. ger. 1 J.-21 Apr.	91.563	231.648	36.106 "

* Opgave van slechts 6 havens.

NOTEERINGEN.

Data	Amsterdam per Juni	Londen			New York 96% Centrifug.
		Tates Cubes No. 1	White Javas fob.	Americ. Granulated fob.	
1 Juni 1917....	f 23	47/1 1/2	—	30/6	5,25 a 6,02
25 Mei 1917....	" 23	47/1 1/2	—	32/6	5,25 a 6,02
1 Juni 1916....	" 31	47/1 1/2	21/-	30/6	6,40
1 Juni 1915....	" 22 1/4	31/-	19/6	—	—
21 Juli 1914....	" 11 1/2	18/-	—	—	3,26

TABAK.

(Uit het Maandbericht der firma P. Meerkamp van Embden & Zoonen.)

Daar het tot dusverre nog niet is mogen gelukken een regeling te treffen, teneinde tot opheffing van het uitvoerverbod te geraken, werden in Mei alleen twee N. O. T.-inschrijvingen gehouden, n.l. op 4 Mei te Amsterdam en op 31 Mei te Rotterdam.

De eerste bestond uit 2394 pakken Sumatra, 7221 pakken Java, 3094 balen Braziel en 592 balen Columbia; de tweede uit 625 pakken Sumatra, 4372 pakken Java en 248 balen Britsch-Indisch.

De Sumatra leverde doorlopend een goed bruikbare collectie omblad met iets dek en werd onder levendige concurrentie flink betaald; de 3019 pakken brachten in doorsnee 101 cents op.

Ook voor de Java's bestond veel kooplust en de prijzen (vooral voor de kerfsoorten) liepen in de tweede inschrijving nog wat hoger dan in de eerste. Kleurig kerf is bijna niet meer te vinden en hetgeen sporadisch daarvan voorkomt wordt, gedeeltelijk ook voor sigarettendoelinden, tot fancy-prijzen opgenomen.

Overigens geeft de uitval geen aanleiding tot uitweiding, daar deze geheel in het genre der vroegere aanvoeren bleef; van Bezoekie-voorooft kwamen een paar partijtjes blad voor, welke wat valig en teer, doch lichtsoortig en dunbladig omblad leverden.

Van de Braziel werd weder een groot deel opgehouden; de Columbia- en Britsch-Indische tabak werden tot bevredigende prijzen verkocht.

JAVA THEE.

(Herleid tot 1/1 Kisten.)

Voorraad 28 April 1917	29133
Sedert aangevoerd	8072
	37205
Sedert afgeleverd	16991
Voorraad heden	20214
Waarvan in de eerste hand.....	217

KOFFIE.

(Uit het Mailbericht van de Makelaars G. Duuring & Zoon, Kolff & Witkamp en Leonard Jacobson & Zonen).

Koffie nagenoeg zonder aanbod en zonder zaken.

Noteeringen en voorraden.

Data	Rio		Santos		Wisselkoers
	Voorraad	Prijs No. 7	Voorraad	Prijs No. 4	
2 Juni 1917	112.000	6275	1.124.000	5600	13 ¹ / ₈
26 Mei 1917	110.000	6325	1.264.000	5900	13 ¹ / ₁₆
19 „ 1917	95.000	6275	1.324.000	5900	13 ¹ / ₄
2 Juni 1916	135.000	6800	545.000	7700	12 ¹⁵ / ₃₂

Ontvangsten.

Data	Rio		Santos	
	Afgeloopt week	Sedert 1 Juli	Afgeloopt week	Sedert 1 Juli
2 Juni 1917....	27.000	2.155.000	46.000	9.628.000
2 Juni 1916....	25.000	3.143.000	61.000	11.175.000

COPRA.

Ook deze week ging er niets om. In Indië blijft het aanbod van vrachtruimte naar Holland nog steeds uit.

Ceylon cif. Londen £ 46.- en cif. Marseille £ 79.10.- (noteering 16 Mei).

NOTEERINGEN.

Java f. m. s.

2 Juni 1917....	f 52 ³ / ₈	} N.O.T.-condities.
26 Mei 1917....	„ 52 ³ / ₈	
2 Juni 1916....	„ 38 ³ / ₈	
2 Juni 1915....	„ 80	
20-25 Juli 1914....	„ 28 ³ / ₄	

VETTEN EN OLIËN.

Er was in de laatste weken weinig of beter gezegd niets te berichten.

Weliswaar begon Amerika, nadat de scheepvaart zoowel van Noord- als Zuid-Amerika althans gedeeltelijk opgevat was, weder met offerten te maken, doch zijn deze dusdanig hoog, dat margarinefabrieken en vetmelers hier geen groote neiging toonen hierop in te gaan of zelfs maar bijkomende biedingen te doen.

Ook blijft de conditie dat verkoopers zich het recht voorbehouden te annuleeren indien niet binnen zekeren vrij

korten termijn (meestal 30 tot 60 dagen na dato koop) verlading mogelijk is, zeer bezwarend en hinderlijk.

Er zijn dan ook uit de afgeloopten week slechts twee afdoeningen te melden, namelijk:

500 trcs. Zuid-Amerik. Premier-Jus Ie soort ad f 122,— c. & f. (dus exclusieve alle zeeassurantie en molest). Betaling tegen connoissement. Dit wordt circa f 135,— c.i.f. Hier inclusieve molest maar exclusieve „Engelsche capture”.

500 trcs. Zuid-Amerik. Edible Tallow ad f 110,— bovenst. condities, (hetgeen op ca. f 123,— c.i.f. Hier incl. molest, excl. „Eng. Capture” komt).

Verscheppingstermijn voor deze beide posten ons onbekend. Verder offereerde men:

Oleo-Margar. „Extra's”	f 160,—	prompte verlad. v. N.-Amer.	
Fijnste kwal. Neutrall.	„ 164,—	„ „ „ „	
Oleo-Margar. IIIe soort	„ 148,—	„ „ „ „	
Ie soort Premier-Jus	„ 126,—	} en hooger, prompte ver-	
IIe „ „	„ 123,—		} lading van Zuid-Amerika.
IIIe „ „	„ 120,—		

Alle deze offerten: c.i.f. Hier, exclusieve molestverzekering, met recht van annuleering door verkoopers, indien niet binnen 66 dagen na dato koop verschepping mogelijk is.

Katoenzaad-Olie. Er is eene noteering van Choice Butteroil „Climax” Juli/Aug./Sept. verlading ad \$ 17¹/₂ f.o.b. New York pr. 100 am. lbs.

Dit komt op ongeveer f 125,— pr. 100 Kg. c.i.f. Hier inclusieve alle kosten en molestverzekering.

VERKEERSWEZEN.

BEVRACHTINGEN.

2 Juni 1917. De toestand van de vrachtenmarkt bleef ongewijzigd.

GRAAN.

Data	Petro-grad Londen/R'dam	Odessa Rotterdam	Atl. Kust Ver. Staten		San Lorenzo	
			Rotterdam	Bristol Kanaal	Rotterdam	Engeland
28M.-2 Juni 1917	—	—	—	—	—	—
21/26 Mei 1917	—	—	—	40/-	—	—
29 M.-3 Juni 1916	—	—	f 18,50	12/-	—	162/6
31 M.-5 Juni 1915	—	—	8/6	7/9	60/-	60/-
Juli 1914	11 d.	7/3	1/11 ¹ / ₄	1/11 ¹ / ₄	12/-	12/-

HOUT.

Data	Cronstadt		Golf van Mexico	
	Holland (gezaagd)	Oostk. Engeland (mijnstutten)	Holland (pitch-pine)	Engeland (pitch-pine)
28 Mei-2 Juni 1917....	—	—	—	—
21/26 Mei 1917....	—	—	—	—
29 Mei-3 Juni 1916....	—	—	—	—
31 Mei-5 Juni 1915....	—	—	200/-	225/-
Juli 1914.....	f 12,—	24/6	75/-	77/6

ERTS.

Data	Bilbao Midalesbro'	Carthage Middlesbro'	Griekland Middlesbro'	Poti Middlesbro'
28 Mei-2 Juni 1917....	—	—	—	—
21/26 Mei 1917....	—	—	—	—
29 Mei-3 Juni 1916....	18/9	19/-	—	—
31 Mei-5 Juni 1915....	11/1 ¹ / ₂	15/-	—	—
Juli 1914.....	4/3	5/4 ¹ / ₂	5/9	8/6

KOLEN.

Data	Cardiff				Oostk. Engeland	
	Bordeaux	Genua	Port Said	La Plata Rivier	Rotterdam	Cronstadt
28M.-2 Juni 1917	—	—	—	—	—	—
21/26 Mei 1917	69/-	101/3	140/-	—	—	—
29M.-3 Juni 1916	34/-	73/9	100/-	—	f 6,50	—
31M.-5 Juni 1915	fr 18,75	25/-	23/6	25/-	„ 6,—	—
Juli 1914	„ 7,—	7/-	7/3	14/6	3/2	5/-

DIVERSEN.

Data	Bombay West Europa (d. w.)	Birma West Europa (rijst)	Vladivo- stock West Europa	Chili West Europa (salpeter)
28 Mei-2 Juni 1917....	—	—	—	—
21/26 Mei 1917....	350/-	400/-	—	160/-
29 Mei-3 Juni 1916....	140/-	—	—	—
31 Mei-5 Juni 1915....	65/-	—	—	80/-
Juli 1914.....	14/6	16/3	25/-	22/3

*Graan Petrograd per quarter van 496 lbs. zwaar, Odessa per Unit, Ver. Staten per quarter van 480 lbs. zwaar.
Hout gezaagd en pitchpine per St. Pet. Standard van 165 kub. vt., mijnstuiven per vadem van 216 kub. vt.
Overige noteringen per ton van 1015 K.G.*

BINNENVRACHTEN.

In de afgelopen week bleef de geringe opleving van het scheepvaartverkeer aanhouden. Voor een groot deel kwamen tarweladingen binnen — grotendeels te Rotterdam — kleindeels te Amsterdam. De vrachtnoteringen waren zoo goed als geheel dezelfde als in de vorige week.

ADVERTENTIËN

Nederlandsche Bank voor Russischen Handel

BANQUE NÉERLANDAISE POUR LE COMMERCE RUSSE

Kapitaal 5.000.000 Roebels.

Kantoor: 20 NEWSKY PROSPECT PETROGRAD.
Telegramadres: NEDRUSBANK

De Bank neemt gelden à deposito en in rekening-courant en verricht alle soorten wissel- en bankzaken.

Voor inlichtingen kan men zich wenden tot alle kantoren van de NEDERLANDSCHE HANDEL-MAATSCHAPPIJ en de TWENTSCHE BANK, zoomede tot de heeren HOPE & Co. en LIPPMANN, ROSENTHAL & Co. te Amsterdam en R. MEES & ZONEN te Rotterdam.

GEBROEDERS CHABOT ROTTERDAM

KASSIERS en MAKELAARS in ASSURANTIËN

Deposito's. — Rekening-Courant. — Franco Chèque-Rekening. Aan- en Verkoop van Wissels op het Buitenland. — Aan- en Verkoop van Fondsen. — Bewaarneming en Administratie van Effecten.

Oorlogs-, Transport-, Casco-, Brand-, Diefstal- e. a. verzekeringen van elken aard.

ONTVANG- EN BETAALKAS

NIEUWE DOELENSTRAAT 20—22 AMSTERDAM

KAPITAAL EN RESERVEN f 5.500.000,—

DEPOSITO'S VOOR 1 JAAR FIXE à 4 PCT.

GELDEN OP DEZEN TERMIJN GESTORT ZIJN NA AFLOOP VAN HET JAAR ZONDER OPZEGGING BESCHIKBAAR.

NIET OPGEVORDERD ZIJNDE, WORDT DE POST STILZWIJGEND VOOR GELIJKEN TERMIJN VERLENGD.

DE RENTE KAN NAAR VERKIEZING PER KWARTAAL, PER HALF JAAR OF PER JAAR ONTVANGEN WORDEN.

PRACTISCH EFFECTENBOEK

ter vereenvoudiging van administratie en ten gebruike voor de

VERMOGENSBELASTING

Prijs f 1,—

Alom verkrijgbaar bij den Boekhandel en bij NIJGH & VAN DITMAR'S UITG.-MIJ, R'DAM

GEO. H. MCFADDEN & BRO. COTTON MERCHANTS

PHILADELPHIA—NEW YORK

Vertegenwoordiger voor Nederland: D. BREEKLAND, Oldenzaal—Enschede